

NOVI LIST

“EL NUEVO PERIODICO”

REDACCION Y ADMINISTRACION: BUENOS AIRES, Lavalle 341, Esqr. 316 31 — Retiro 5839

Leto I.

BUENOS AIRES, 17. FEBRUARJA 1934

štev. 22

NAROCNINA: Za Juž. Ameriko in za celo leto \$ arg. 5.—, za pol leta 2.50.— Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs. LIST IZHAJA OB SOBOTAH

CORREO ARGENTINO
TARIFA REDUCIDA
Concesión 2466

KRVAVI BOJI NA DUNAJU IN V DRUGIH AVSTRIJSKIH MESTIH

Socialisti so se z orožjem v roki uprli proti vladi, ki je na fašistični pritisk odredila razpust socialno-demokratske stranke - Hudi spopadi v Linzu, na Dunaju in v Gradcu - Bombardiranje delavskih stanovanjskih hiš - Ogromno število mrtvih in ranjenih

Dollfussov boj proti nacionalnim socialistom ter napetost v odnosih z Nemčijo sta v zadnjih mesecih potisnila v ozadje notranje spore v avstrijski republiki, kjer se je že več let bil oster boj med socialistimi demokrati ter heimwehrovci, avstrijskimi fašisti pod vodstvom kneza Starhemberga, močno razširjenima strankama, ki sta že pred mnogim časom organizirali svoje oborožene oddelke. Nevarnost "Anschlusa", to je priključitve Avstrije k Nemčiji, je bila močno narastala, ko je nacionalno socialistično gibanje v Avstriji dobilo novih pobud ob nastopu Hitlerjevega režima v "rajhu". Dollfuss je tedaj začel klicati vkupe vse one avstrijce, ki se protivo združiti obeh držav, s katero bi se sedaj neodvisna avstrijska republika spremenila v nesamostojen privesek povečane nemške države. To Dollfussovo politiko so takoj podprli heimwehrovci, avstrijski fašisti, ki so proti združitvi z Nemčijo, podprli so jo krščanski socialisti, a tudi socialisti ji niso nasprotovali, saj so videli, kako so njihovi somišljeniki v "rajhu" našli v Hitlerju svojega najhujšega in nad vse brezobzirnega sovražnika, ki je močno organizacijo socialnih demokratov uničil v par dneh z ognjem in mečem.

V teh treh strankah je Dollfuss našel močno zaslombo za svojo zunanjo politiko, katere glavni smoter je bil ohraniti neodvisnost Avstrije. Na njegova prizadevanja so s prijaznim očesom gledale tudi vse one države, katerim bi utegnili škoditi preveliko ojačenje hitlerjevske države, med temi pred vsem Francija, Mala antanta, pa tudi Italija in, kolikor toliko, Rusija, dočim se zdi, da je Poljska ubrala v zadnjem času povsem druga pota.

Avstrijski fašisti, to je heimwehrovci, pa le niso pozabili na svoje stare domače nasprotnike, na socialiste, in so že več mesecev pritiskali na Dollfussa, naj nastopi proti "marizmu", kateremu očitajo, da je spravil državo "na rob propasti". Izgleda, da se je Dollfuss nekoliko upiral tem zahtevam, vsaj v začetku, a pozneje so se začele širiti vesti, da bo dunajska vlada nastopila proti socialistom. Knez Starhemberg je takšen nastop odločno zahteval na javnih zborovanjih in je tudi začel groziti, da se bo njegova organizacija postavila proti vladi, če kancelar ne bo poslušal njegovih zahtev. V glavnem se je tu začel boj med delavskim slojem, ki si je od proglasitve avstrijske republike pa do danes priboril marsikatero pravico, ter med onimi sloji, katerih koristi so v odkritem nasprotju s socialistimi in ki so v heimwehrovcih

našli svoje oborožene zaščitnike. V zadnjem tednu, ko se je spor z Nemčijo vsaj konsolidiral, če že ne ublažil, so se fašisti pripravili na odločilni boj. Močnega zagovornika so imeli tudi v vladi, v osebi svojega pristaša majorja Feya, ki opravlja posle podkancelarja. Fey je pretekli teden imel proste roke, ker je Dollfuss odpotoval v Budimpešto na razgovor z madžarskim ministrom Goembesom, pa je to priliko temeljito izrabil. Na Tirolskem so se heimwehrovci polastili vseh državnih uradov, na podoben način so nastopili tudi v drugih avstrijskih deželah, dočim je Fey pripravil ofenzivo, ki naj bi izpodrinila socialistične oblasti z Dunaja ter pripravila soc. demokrate ob sleherno moč tudi v drugih avstrijskih mestih.

Pretekli četrtek zvečer so policaji in heimwehrovci vdrli v prostore, kjer ima socialistična stranka svoj sedež, izvršili so preiskavo, zasedli tiskarno socialističnega glasila "Arbeiter Zeitung" ter urade strankinega vodstva. Naslednjega dne je vlada že objavila poročilo, v katerem je zagotavljala, da je bilo najdene ga tekom preiskav mnogo orožja. To je bil uvod za nadaljnje ukrepe, katerih namen je bil zatreti socialno demokratsko stranko na Avstrijskem. Ta stranka si je že pred mnogimi leti zagotovila lepo moč v vseh avstrijskih mestih, ki so važna industrijska središča, najmočnejša socialistična postojanka pa je bil že dolgo vrsto let Dunaj sam. Tu si je socialistična mestna uprava, pod vodstvom župana dr. Seitzja, osvojila globoke simpatije delavstva radi svojih uspešnih prizadevanj za izboljšanje socialnega položaja dunajskega proletarijata. Tako je na

pr. z dohodki, ki jih je dobila od davka na gradnjo hiš, sezidala celo vrsto modernih stanovanjskih kompleksov za delavske družine. Poskrbela je, da so se z denarjem premožnejših slojev, ki so si postavljali

Dollfuss

lastne hiše, zgradila velika stanovanjska poslopja za preprosto ljudstvo, in sicer v skladu z najmodernejšimi načeli gradbene tehnike. Nekateri izmed teh kompleksov so lepe in organizirane ter nekako samostojne delavske naselbine, ki so zaslovene radi svoje modernosti in smotrenosti po vsem svetu. Šolske sobe, otroški vrtci, velike igralnice in kopalnice ter obširna notranja dvorišča za otroke, trgovine, lekarne itd., vse to imajo stanovalci v svojem kompleksu, torej v neposredni bližini; razpolagajo z udobnimi stanovanji, opremljenimi z najmodernejšim komfortom, s centralno kurjavo in celo z električnimi perilniki.

Tudi na drugih poljih je mestna uprava skušala blažiti gorje, ki so ga med delavsko ljudstvo dunaj

skega vlemesta prinesle posledice svetovne vojne ter gospodarska kriza. Seveda pa je občinski davčni vijak iztiskaval iz boljše stoječih slojev vse, kar se je le dalo. In to je jačilo socialistične vrste.

Na drugi strani pa so si heimwehrovci osvajali simpatije onih ljudi, ki so morali nositi stroške tega socialnega skrbstva, tako široko zasnovanega. Knez Starhemberg je proglasil, da hoče uvesti korporacijski sistem po italijanskem vzorcu, pa torej ni čudno, da je našel veliko oporo v industrijalcih, podjetnikih in kapitalistih v splošnem. Saj se zavedajo da bi takšen sistem temeljito obračunal s pravicami delavstva.

Ko se je Dollfuss vrnil v petek na Dunaj, je našel svojega namestnika Feya zelo zaposlenega. Fey je trdil, da je policija odkrila veliko marxistično zaroto proti vladi in da je treba radi tega takoj nastopiti proti soc. demokratom. Verjetno je, da se je skušal Dollfuss še nekoliko upirati, končno pa se je je vdal fašistovskemu pritisku.

V ponedeljek je izbruhnilo. Vlada je objavila naredbo o razpustu socialistične stranke, razpustila je dunajski mestni svet, ki je obenem tudi deželni zbor in v katerem so socialisti imeli večino. Istočasno je bilo izdano zaporno povelje proti županu Zeitzju.

Socialni demokrati pa so se odločno postavili po robu. Do prvih spopadov med heimwehrovci ter policijo in socialističnim Schutzbundom je prišlo v Linzu, kjer so socialisti začeli z orožjem braniti sedež stranke. Boj se je kmalu razširil na vse mesto, kmalu pa tudi drugam in pred vsem na Dunaj in Gradec. O-

rodne so socialisti proglasili splošno stavko za vso Avstrijo, spor med socialisti in vlado pa je v par urah zadobil obliko prave državljanske vojne. Oddelki Schutzbunda so zasedli važne strategične postojanke ter se vgnezdili v delavskih okrožjih, kjer so se pripravili na odločen odpor proti vladni policiji in vojaštvu, ki je že prvi dan poseglo v boj.

Proti upornikom je Dollfussova vlada nastopila s skrajno odločnostjo in brezobzirnostjo ter poslala proti njim ne samo policijo in pehoto, marveč tudi topničarje, oklopne avtomobile in letala Schutzbunde so bili namreč močno oboroženi; razpolagali so ne samo s samokresi in puškami, marveč tudi z ročnimi granatami in s strojnimi. Vgnezdili so se v močna poslopja, zidana v cementu, zgradili barikade na nekaterih ulicah ter se utaborili v strelskih jarkih.

Najhujši spopadi so se dobojevali na Dunaju v delavskih okrožjih in naselbinah, kakor na pr. v Floridsdorfu in okrog Karl Marx Hofa. Tu, pa tudi v mnogih drugih krajih, je topničarstvo obstreljevalo iz havbic postojanke upornikov. Karl Marks Hof, čigar sliko prinašamo, so morali socialisti po hudih bojih izprazniti, a so ga pozneje, ko so dobili nova ojačenja, spet vzeli v naskoku.

Krvav boj se je bil tudi okrog Delavskega doma, kjer so se socialisti krčevito branili ter so poslopje zapustili šele, ko je bilo že močno porušeno radi večurnega bombardiranja. Vladne čete so poslopje zasedle, a so ga kmalu za tem pognale v zrak z dinamitom.

Nešteto drugih podrobnosti prinašajo poročila z Dunaja in drugih mest, a preobširno bi bilo, ko bi jih hoteli navajati, pa makar samo najvažnejše. Cele bitke so se vršile v raznih krajih na Stajerskem, kjer imajo socialisti v industrijskih krajih mnogo pristašev.

Kakšen je danes resnični položaj v Avstriji, ni mogoče razbrati iz poročil, ki prihajajo iz Evrope. Vlada trdi, da popolnoma obvlada položaj; vesti, katerim se je posrečilo izbegniti cenzuri, pa zatrjujejo, da se boji še vedno nadaljujejo. Nekateri celo zagotavljajo, da pripravljajo socialisti pohod na Dunaj in da zbirajo v to svrhu svoje pristaše, ki so precej dobro oboroženi in številčno močnejši nego vladne čete in heimwehrovci skupaj, le da nimajo topov, s katerimi pa razpolaga vlada.

Vlada je takoj proglasila preki sod in je sploh nastopila z vso brezobzirnostjo. Mnogo socialistov, ki so jih zajeli, je bilo takoj obsojenih

„Karl Marx Hof“, skupina modernih stanovanjskih poslopij za delavce, ki jih je zgradila dunajska občina in kjer so se vršili krvavi boji med socialističnim Schutzbundom ter policijo, vojaštvom in heimwehrovci.

STANKO KOSOVEL:

SLOVENSKA KULTURA V JUGOSLAVIJI

(Konec)

Književniki se ločijo po svetovno-nazorskih smerih v glavnem v katoličane, ki bi jih lahko imenovali dominisvetovce, v književnike Zvonovega kroga in v marksistična usmerjene literate. V prvi skupini so poleg Izidorja Cankarja in njegovih prvih sodelavcev (Majcna, Bevka, Velikonje in Lovrenčiča) vidni Anton Vodnik, Tine Debeljak, Bogomir, Magajna, Jože Pogačnik in drugi. V skupino "Zvonovcev" (ki pa se je razcepila, o čemur bo govora pozneje) lahko prištevamo: Frana Albrechta, Alojza Gradnika, Iga Grudna (pesnika neodrešenega Primorja), Stana Kosovela, Janka Glaserja, A. Debeljaka, Budala-Pastuškina, v novejšem času še Antona Ocvirka. V tretji skupini so — čeprav ne idejne skupaj: Kozar, Tone Seliškar, Kreft, Čufar itd. Prozaisti vseh smeri so v tem pisateljskem rodu: Juš Kozak, avtor velikega romana "Štentpeter", Jože Pahor, pisatelj "Medvladja" in "Serenissime", Ivan Zorec (Domačija ob Temenici, Beli menihi), med najmlajšimi: Ludovik

na smrt in nekateri so bili že obešeni. Med temi je tudi inž. Weissel, poveljnik ognjegascev v Floridsdorfu, ki se je bil postavil na stran socialistov.

Izgleda, da je padlo v dosedanjih bojih od 1500 do 2000 oseb, med njimi tudi ženske in otroci. Vladni topičariji so namreč vztrajno bombardirali tudi delavska stanovanjska poslopja, v katerih so se bili nastanili schutzbundovci s svojimi strojnicami. Nekatera izmed modernih poslopj, ki smo jih zgoraj na kratko opisali, so močno poškodovana. Poročevalci tujih listov pravijo, da so se tudi ženske udeleževale bojev ter da so svojim možem nosile municijo in jedi, na policijo pa metale goreče ogelje in vrelo vodo.

O številu ranjenih se tudi še nič gotovega ne ve, a je verjetno, da jih mora biti na tisoče.

Krvavi dogodki v Avstriji so izzvali pozornost vsega sveta. Iz raznih držav se oglašajo socialistične organizacije, katere izražajo svojo solidarnost napram avstrijskim tovarišem, ki so se oboroženi dvignili, da branijo svoje pravice pred fašizmom.

Mnogo skrbi so ti dogodki povzročili tudi v diplomatskih krogih, kjer se še nič ne ve, kakšne posledice bo imel socialistični upor za Dollfussov režim. Mnogi računajo z možnostjo državnega udara s strani nacionalnih socialistov, Hitlerjevih pristašev, ki se morda ne bodo mogli ubraniti izkušnji, da izrabijo oslabilni položaj Dollfussove vlade za to, da jo strmoglavijo ter vpostavijo v Avstriji nacijski režim, kar bi bilo skoro istovetno s proglasitvijo „Anschlussa“.

Pisali smo že pred nedavnim, kakšne mednarodne politične zapletitve bi utegnil imeti takšen razvoj dogodkov.

Iz Pariza je prišel predlog, da bi v imenu Zveze narodov poslale Dollfussu vojaško pomoč Italija, Francija, Anglija in morda še katera druga država. Značilno je, da so se v Italiji precej razburili radi zmešnjave, ki je nastopila v Avstriji, ter da je rimska vlada začela že zbirati čete ob meji. Iz Verone so baje odrinili večji oddelki proti Bocenu, na Tirolskem, in nekatere vesti zagotavljajo, da je bilo tudi iz Trsta poslano vojaštvo proti avstrijski meji.

Mrzel, Rudolf Kresal, Miško Kranjec (ki kaže največ koncepcije za bodočega velikega pisatelja) Jože Kranjec in drugi.

Ljubljanska univerza — Bogastvo slovenščine

Slovenska univerza v Ljubljani, ki jo je prinesla Slovincem šele narodna država, je dala marsikatero pobudo za znanstveno in prosvetno delo. Po zaslugi njenega profesorkega zbora je izšlo v zadnjih 15 letih veliko število učnih knjig in drugih dragocenih publikacij, ki jim je trenutno težko oceniti vrednost, ker je v njih nakopičenega ogromno semena za bodočnost. Trdimo, da bi brez slovenske univerze ne imeli mnogo knjig, ki nismo mogli pod Avstrijo o njih niti sanjati. Posebno delavna je v tem pogledu filozofska fakulteta, ki je dala po svojih vodilnih predstavnikih kopo znanstvenih spisov najrazličnejše vsebine. Z imeni omenjamo samo nekatere učenjake, ki so s svojim delom opravili pionirsko oranje. To se predvsem: dr. Prijatelj (Idejni utemeljitelj in predhodnik ruskega realizma, Mladoslavenci itd.), dr. Kidrič (enciklopedično delo o začetkih slovenskega pisanja, ki izhaja pri Slovenski Matici v Ljubljani), dr. Veber (knjige o filozofiji in psihologiji), dr. Kos (zgodovina), dr. Melik (zemljepis itd.), dr. Šerko (medicina), dr. A. Ušeničnik (sociološka literatura) itd. Tudi tehnika je dala po svojih predstavnikih nekaj vzornih publikacij.

Z univerzo nima direktne zveze, a vendar dobiva od nje največjo pobudo "Slovenski biografski leksikon", ki izhaja že več let v založbi "Združne gospodarske banke" ter bo, ko bo v nekaj letih dovršen, priročnik vsega, kar pomeni kaj za slovenstvo v kakršnem koli pogledu. Vidimo torej, da se je na vseh koncih in krajih izvršilo ogromno kulturno in prosvetno delo.

Izšla je tudi vrsta slovarjev in drugih za vsakdanjo rabo potrebnih knjig (Poučni slovar, nekaj okraj-

šan leksikon za Slovence pod uredništvom dr. Glonarja in v založbi Umetniške propagande v Loki pri Zidanem mostu, nadalje "Domači vedež", francosko-slovenski slovar itd. Glede miselnosti v splošnem velja ugotoviti, da se nagiba od l. 1918 dalje v francoskem pravcu, medtem ko je prej imela nemško smer.

Najvažnejši naš slovar je še vedno Pletersnikov, čeprav se je slovenski jezik od l. 1918 dalje tako razgibal in obogatil, da bi bilo skoro že treba misliti vsaj na njegovo izpopolnitev. Kolikšen je slovenski besedni zaklad? Na to vprašanje še nimamo preciznega odgovora. Znani slavist graške univerze, zaslužni urednik "Slov. nar. pesmi" univ. prof. dr. Karel Strekelj je cenil naše besedišče na 80.000 besed, kolikor jih obsega Pletersnik. Če pa pritegnemo k temu še razna dopolnila mlajših jezikoslovcev norejšje dobe, zvišamo njegov zaklad na najmanj 100.000 izrazov. Če pomislimo, da ima italijanski jezik samo nekaj nad 64.000 izrazov, da znaša francoski besedni zaklad dobrih 93.000 besed in da ima angleščina ki velja za najbogatejši na svetu, 250.000 izrazov, ne moremo Slovenci reči, da smo v tem pogledu med siromaki na zemlji. Skupni zaklad slovenščine, hrvaščine in srbsčine, če bi ga dobili, pa bi nedvomno, tudi obsegal četr milijona izrazov ter bil enak angleškemu besedišču.

Ločitev svobodnih duhov

Ta pregled bi v vsej skromnosti bil še bolj pomankljiv nego je, če bi prezrli idejne silnice današnje dobe med takozvanim svobodomiselnim razumništvom. Tu pa moramo zopet seči nekoliko nazaj v l. 1927.

Tedaj se je pojavil v Sloveniji učeni belokranjski rojak Janko Lavrin, profesor za rusko in primejavno književnost na univerzi v Nottinghamu na Angleškem. Ta mož, ki je prepotoval skoraj ves svet ter ima kljub svojim relativno mladim letom za seboj zelo razgibano življenje, po katerem se je končno ustalil med Angleži, ki ga priznavajo za strokovno avtoriteto, je prinesel l. 1927 iz Londona v Ljubljano idejo Galsworthyjevega PEN kluba, mednarodnega združenja pesnikov,

esejistov in izdajateljev. Seme, ki ga je vrgel s tem v brazde domačije, je burno vzkliklo. V Ljubljani se je takoj osnoval slovenski PEN klub kot podružnica londonske ustanove in kot tretji klub te vrste v Jugoslaviji. Z ustanovitvijo tega kluba je dobilo slovenstvo mogočen povdarek. Klub ne združuje sicer vseh reprezentativnih književnikov, vendar pa skoro vse, ki zastopajo po svojih zvezah slovensko literaturo in kulturo vobče pred zunanjim svetom. Klub goji debato o vseh slovenskih vprašanjih ter jim išče primerne rešitve, kakor to zahtevajo značaj, čast in ponos slovenskega naroda.

Kot posledica tesnejših stikov kulturnih Slovincem z zunanjim svetom se je začel zadnja leta v slovenskem revialnem tisku gojiti esej (Jos. Vidmar, Stanko Leben, France Koblar, Fr. Stele, Izidor Cankar itd.) Ta književna zvrst, ki je bila pri nas dolga leta zapostavljena na račun čistejšje književnosti, je imela za posledico, da se je težišče mladega pisateljskega rodu usmerilo vanjo. Povzročila je tudi, da se je prerinila v ospredje problematika, ki jo je prej čistejša književnost odpravila v stran.

Debate o tem, kaj smo Slovenci in kakšno je naše mesto v jugoslovanški državi ter vobče svetu, so rodile mnogo pobud in nasprotij. Naposled so zaradi svoje vehementnosti razklale celo do nedavno na zunaj enotni forum slovenske svobodne književnosti — "Ljubljanski Zvon". Koncem 1932, leta je zaradi članka največjega živečega našega pesnika, O. Župančiča "Louis Adamič in slovenstvo" prišlo do ločitve duhov tedanjega "Zvona". Nastal je razcep in razkolniki so si ustanovili lastno glasilo "Sodobnost", ki stoji svetovnonazorsko na tleh svobodnega mišljenja, a zahteva neomadeževano slovenstvo v vsakem pogledu. Če vse to seštejemo, bi lahko rekli, da je geslo pomembnejšega pisateljskega rodu na Slovenskem sledeče: Slovenstvo v kulturi, a jugoslovenstvo v državnosti. S to oznako je obeležen tudi ves boj, ki se vrši v tem pravcu.

Za sklep nam ne preostane nič drugega nego ugotovitev, da je usoda slovenskega naroda zato takšna

RAZNE VESTI

200.444 dolarjev odkupnine je morala plačati družina bankirja Brewera iz Saint Paula v Severni Ameriki ugrabiteljem, da so ga po treh tednih izpustili na svobodo.

Nove zakonske naredbe, katerih namen je omejiti pretirane spekulativne operacije na borzah, pripravljajo sedaj v Združenih državah.

Paragvajci objavljajo vsak dan poročila o novih zmagah, ki jih pa bolivijjska vlada zanikuje. Zunanji minister v La Paz je poslal zastopnikom tujih držav noto, v kateri trdi, da Paragvajci namenoma potvarjajo resnično stanje, ker hočejo vplivati na komisijo Zveze narodov, ki sestavlja predloge za poravnava spora.

Osem smrtnih obsodb je bilo izvršenih v enem samem dnevu, namreč pretekli petek, v Združenih državah. Pet zamorcev je moralo sestiti na električni stol v Montgomeryju, trojico so pa usmrtili v Texasu. Smrtna kazen jih je doletela, ker so izvršili razna ubojstva.

Hud mraz imajo v Združenih državah. V New Yorku so imeli v petek 26 stopenj Celzija pod ničlo. Iz severnejših in zapadnih krajev poročajo, da je mraz povzročil preko 20 človeških žrtev.

Japonski trgovinski minister Nakajima je moral odstopiti, ker so ga v parlamentu začeli napadati radi nekega članka, ki ga je bil spisal pred desetimi leti. V tem članku je hvalil kot narodnega junaka nekega Ashkago, ki je bil leta 1337, torej pred skoro šest sto leti, strmoglavil takratnega vladarja Godaiga.

V ječi se je obesil neki Verne Sankey, severnoameriški državljani, ki je bil osumljen, da je ugrabil Lindberghovega sina. Mož je bil zapleten še v dva druga zločina, glede katerih je tudi priznal svojo krivdo.

Rimski fašistični tribunal že spet deluje. V soboto je razdelil 70 let ječe med 17 obtožencev iz Reggio Emilije, ki jih je bila policija aretirala, ker da so snivali novo protifašistično stranko. Dva glavna obtoženca sta bila obsojena vsak na deset let ječe.

V Frantijo se je povrnil mir, a ogorčenje proti onim, ki so povzročili preliti krvi, je še vedno veliko. Vodja neke bolnišnice, kjer se zdravijo mnogi ranjenci, je vrnil Daladieru ček za 50.000 frankov, ki ga je bil ta poslal za oskrbovanje ranjenih. Bivši notranji minister Frot je pa moral bežati iz mesta.

in ne drugačna, ker se na slovenski zemlji in v njeni bližini stikajo in križajo prirodno svojstveni deli Evrope in pa evropske rase. Slovenija je po svoji zemljepisni legi tipično prehodna pokrajina. Ta značaj se odraža tudi v njeni današnji politični in kulturni usodi. To je postala že zgodovinska tradicija slovenskega naroda in to je tudi vzrok, da mu časih nekoliko opešajo sile.

Na etnografskem prostoru, kjer žive Slovenci, se stikajo tri glavne evropske rase: na zapadu Romani (Italijani in Furlani), na severu Germani (Nemci), na sverovzhodu Madžari. Ta položaj je vplival in še vedno vpliva na oblikovanje civilizacijske, kulturne, ekonomske in socialne strukture Slovincem. In ker je ekspanzivni pritisk od zunaj zaradi današnjega časa zelo močan, je treba proti njemu večje ga odpora. Veliko vprašanje je, če bi Slovenci brez lastne države našli dovolj moči, da se ohranijo in ne utonejo v tujem morju.

DENARNA NAKAZILA

Pri nas lahko nakažete kakršnokoli vsoto in ni Vam več treba, da bi prosili za dovoljenje, kakor je bilo prej predpisano.

Nakazila izvršujemo po prostem tečaju, in sicer

BRZOJAVNO
Z ZRAČNO POŠTO
Z NAVADNO POŠTO

Vprašajte še danes za pojasnila!

Dal Vam jih bo

Slovenski oddelek

BANCO GERMANICO
DE LA AMERICA DEL SUD

Uradijemo od 8.30 zjutraj do 7. ure zvečer

Avenida L. N. Alem 150 - Buenos Aires

ARGENTINSKE VESTI

ZA BOJ PROTI KOBILICAM

Svoj čas smo poročali, da so se začeli pobirati po vsej državi denarni prispevki za boj proti kobilicam. Sedaj je bilo objavljeno poročilo, iz katerega je razvidno, da je bilo nabranih okrog 642 tisoč pesov. Ta vsota je omogočila 12.000 delavcem, da so našli nekaj zaslužka pri pobiranju kobilicnih jajčec, katerih so okrajni odbori pokupili nič manj ko 12.125.000 kilogramov. Kobilic pa je bilo kupljenih preko šest milijonov kg in je pri tem našlo zaslužka približno šest tisoč oseb.

ZRAČNA ZVEZA MED GLAVNIM MESTOM IN CORDOBO

Pretekli petek je bila vpostavljena redna zračna zveza med Buenos Airesom in Córdoba, ko sta z letališča El Palomar priletela v zadnje izmed imenovanih mest dva aviona. Pot sta preletela v treh urah in deset minutah.

DEMISIJA

Guverner province Jujuy dr. Fenelón Quintana je podal ostavko na svoje mesto. Pokrajinski parlament je demisijo sprejel. Guverner se je baje odločil za ta korak radi nekaterih sporov, ki so se pojavili v „Partido Popular“, čigar pristaš je.

V IZGNANSTVU

Bivši državni predsednik Alvear in njegovi radikalni tovariši, ki so morali zapustiti deželo radi poslednje vstaje, so prispeli na Portugalsko, kjer so se nekateri izkrcali, dočim je druge odpeljala ladja „Pampa“ dalje proti francoskemu pristanišču Le Havre.

VELIK VIHAR

Veliko nevihto so imeli pretekli teden v kraju Coronel Dorrego, v pokr. Buenos Aires. Razdejala je lesena skladišča tvrdke Bunge y Born, ki je utrpela radi tega 25.000 pesov škode. Na mnogih krajih so se pretrgale žice telefonske in brzojavne napeljave.

Pri Pergaminu je pa strela ubila 18-letnega fanta V. Ceba Carnevaleja in njegova dva konja.

MED NEODVISNIMI SOCIALISTI

V stranki neodvisnih socialistov so se pojavila resna nespozumljenja, ker se mnogi njeni pristaši ne strinjajo s strankinim vodstvom, ki je kar na lastno odgovornost sklenilo sporazum z nacionalnimi demokrati, torej s konservativci. Pretekli dnevi se je vršil kongres te stranke, pa je vodstvo moralo ob tej priliki poslušati hudo kritiko od strani opozicije.

Priseljenčeva hiša

G. arh. Viktor Sulčić, predsednik našega konsorcija, ki je objavil v „Novem listu“ vrsto člankov pod gornjim naslovom, nam je sporočil, da je pripravljen dati, brezplačno, pojasnila in nasvete glede zgraditve ali povečanja hiše vsakemu našemu priseljencu, ki bi se v tej zadevi obrnil nanj, tudi če ni naročnik „Novega lista“.

Pobotnico

pošljemo vsakemu, ki nam dostavi naročnino po pošti. One osebe, ki so od našega upravištva pooblašene, da pobirajo naročnine na domu, izstavijo naročniku pobotnico takoj, ko prejmejo denar.

POIZVEDOVANJA

Tukajšnje kr. jugoslovansko poslanstvo išče naslednje osebe:

Nikolaja Mardošiča od pok. Ivana iz Komize;

Jerka Ramiljaka Ivanova iz Sutivana na Braču.

Kdor bi kaj vedel o omenjenih, je naprošen, da to sporoči Konzularnemu odseku kr. poslanstva, Charcas 17095, Buenos Aires.

Kdo ve za naslov?

Gd. Josip Roje, bivajoč v Buenos Airesu, Avda. La Plata 744, bi rad izvedel za naslov našega rojaka Andreja Filipčiča, ki se je poslednji krat oglasil iz Rosaria, Monte Agudo 334.

Kdor bi vedel za naslov g. Franca Miklaviča, je naprošen, da ga sporoči našemu uredništvu.

Če Vam kdo reče:

„Prišel sem po naročnino za list“, vprašajte ga, za kateri list, da se Vam ne bo zgodilo kakor nekemu našemu prijatelju, ki je bil prepričan, da se je naročil na „Novi list“, a je šele po nekaterih dneh, ko mu je prišla spet pobotnica v roke, ugotovil, da je plačal naročnino za neko drugo glasilo.

DRUŠTVENIVESTNIK

PRESELITEV SOKOLA „LA PATERNAL“

Odbor Sokolskega društva „La Paternal“ naznanja javnosti, da se je društvo preselilo v nove prostore lokalne z lepimi, obširnimi dvoriščem za domače prireditve. Novi prostori se nahajajo v Calle Luis Viale 1746 (esq. Donato Alvarez) to je 2 kvadri od dosejanega stanovanja proti Gaoni.

Solska Prireditve se bo torej vršila v nedeljo 18. t. m. že v novih prostorih: Calle Luis Viale 1746.

Toliko v znanje in ravnanje.

Odbor.

II. SOKOLSKI PIK-NIK

Preteklo nedeljo se je vršil drugi letošnji društveni piknik v San Isidro. Bilo je prav lepo in zabavno. Društveni orkester je poskrbel tudi, da smo se malo zavrteli v prosti naravi. Zadovoljni smo se vrnili v mesto, ki je že bilo vdano pustnemu vrvenju.

PUSTNA ZABAVA

Na pustni torek se je vršila v društvenih prostorih Sokola „La Paternal“ pustna zabava s plesom. Društveni orkester se je topot dobro oddrezal, sviral je živahno in pogosto tako, da so bili vsi udeleženci veseli in zadovoljni. Buffet je bil skrbno pripravljen in je deloval na vso moč.

Ob dveh zjutraj smo se dobre volje odpravili domov k počitku.

KAKO

bi se naročili na naš list?

NIČ NI LAŽJEGA

Pošljite svoj naslov na:

NOVI LIST, LAVALLE 341

Buenos Aires

Zrno pri zrnu — pogača,

Kamen pri kamnu — palača...

Varčujte, da se bodo uresničile Vaše želje!

Banco de las Américas

Buenos Aires

San Martín 429

Sprejema hranilne vloge ter plačuje

letnih **4 1/2** % obresti,

ki jih vsakih šest mesecev pripisuje glavnici.

Našim klientom dajamo brezplačno nasvete v vseh pravnih za-

devah, in sicer ob sredah in petkih od 11.30 do 13. ure

CERKVENI VESTNIK

CERKVENI KOLEDAR

18. februar — prva postna nedelja — ob desetih dopoldne na Paternalu slovenska sveta maša, popoldne ob štirih pa slovenski križev pot in litanije z blagoslovom.

19. februar — ponedeljek — spomin svetega kartaškega škofa imenovanega Quod-vult-Deus, ki ga je zaradi stanovitne vere v Kristusa arijanski kralj Gajserih na majhni ladji, brez vesel in brez krmila prepuštil morskim valovom. Ugodni vetrovi so prinesli ladjo v Neapelj kjer je izgnani škof blaženo umrl.

20. februar — torek — spomin svetega škofa Sadot in sto osemindvajsetih tovarišev na povelje perzijskega kralja Saporja mučenih zaradi stanovitne vere v Kristusa.

21. februar — sredo — spomin svetega Fortunata in dvaindvajsetih tovarišev mučencev. — Zapovedan postni dan: pritriganje v jedi.

22. februar — četrtek — spomin prihoda apostola Petra v Antiohijo, kjer je prevzel vodstvo cerkvene občine in kjer so se Kristusovi verniki najprej imenovali kristjani.

23. februar — petek — spomin svetega škofa, kardinala in učenika Cerkev, Petra Damijana. — Zapovedan postni dan: pritriganje v jedi in zdržnost mesnih jedi. — Ob polsedmih zvečer španski križev pot.

24. februar — sobota — spomin apostola Matija, ki je bil namesto izdajalca Jnda Iskarijota izbran za apostola.

25. februar — druga postna nedelja — slovenske božje službe na Paternalu, Avalos 250, po navadi ob desetih dopoldne in ob štirih popoldne.

Ta teden je kvatern, posebej posvečen prošnjim molitvam za dobre duhovnike.

Začel je čas velikonočne spovedi, za katero je prilika ob sobotah popoldne in ob nedeljah katerokoli uro, najboljša pa v soboto od pol sedmih zvečer dalje in v nedeljo po sedmi maši.

Zadnja številka „Našega duhovnega življenja“, uradnega vestnika

Slovenske katoliške misije za Južno Ameriko, prinaša poleg drugega zanimivega gradiva tudi popolno in primerno razloženo postno postavo za Južno Ameriko, ki je dosti različna, kakor po naših krajih. „Naše duhovno življenje“ izhaja tedensko in stane za vso Južno Ameriko letno samo po en peso in pol, zadnjo številko pa bomo poslali na zahtevo vsakomur brezplačno. Naš naslov je: Slovenska katoliška misija, Avalos 250, Buenos Aires. Vsak katoliški slovenski izseljenec bi moral čitati „Naše duhovno življenje.“

DROBNE VESTI

54 hiš je pogorelo v vasi Kostary na Poljskem, ko se je razširil požar, ki je bil izbruhnil v tamošnjem mlinu.

Na Španskem so v preteklih dneh mnogo govorili o nevarnosti nove revolucije, pa je vlada radi tega izdala celo vrsto varnostnih naredb. Izgleda pa, da so se sedaj duhovi pomirili.

Sovjetski general Bluecher je na kongresu v Moskvi zatrjeval, da se Japonci pripravljajo na vojno proti Rusiji. V Mandžuriji da imajo sedaj 500 vojnih letal, vojne ladje in drugo orožje, zgradili so dolgo omrežje železnic v vojaške svrhe, 50 letališč in mnoge poti ter ojačili mandžursko posadko od 10 tisoč na 130 tisoč mož.

Poljski zunanji minister Beck je prispel v Moskvo, kjer so ga prisrčno sprejeli. Kakor namigujejo listi, je prišel, da se pomeni z Litvinovim o političnem položaju, posebno pa, da mu pojasni postopanje Poljske z ozirom na dogovor o napadanju, ki ga je pred nedavnim sklenila z Nemčijo.

Skupina demonstrantov je v Santiagu napadla s kamenjem poslopje, kjer ima svoj sedež italijansko poslanstvo. Demonstrantje so vpili proti fašizmu ter razbili stekla v oknih. Poslanstvo je zahtevalo od vlade, naj poslopje zastraži po karabinerjih.

Instituto Médico Moderno

Ta zavod je edini v Buenos Airesu, ki ne razpolaga samo z najmodernejšimi napravami za zdravljenje bolnikov, marveč jih tudi pregleda z X-zarki ter jim analizira kri in seč

Konzultacije in analize brezplačno

KAPAVICA — z vsemi njenimi komplikacijami: Hitro in sigurno zdravljenje potom elektrolize.

SIFILIS — 606-914. Periodične Wassermannove analize

KOŽNE BOLEZNI — Zdravljenje ekzema in sraba

REVMATIZEM — Zdravljenje po najnovejših načinih z injekcijami in z žarki

ZENSKÉ BOLEZNI — Tok, nerednosti pri čiščenju.

Bolnice sprejemamo v posebnem oddelku.

GRLO — NOS — UŠESA

V tej ceni so vključena tudi zdravila in analize

SPREJEMAMO

od 10. do 12. in od 14. do 21.

Ob nedeljah in praznikih pa samo od 10. do 12.

347 - SUIPACHA - 347

SLOVENCİ DOMA IN DRUGOD

VESTI IZ DOMOVINE

OBSOJENI ITALJANSKI VOHUNI

Sodišče za zaščito države v Beogradu je izreklo svojo sodbu v procesu proti Karlu in Mariji Kozulić, italijanskima državljanoma s Sušaka, ki sta bila aretirana radi špijonaže v korist Italije. Karel Kozulić je bil obsojen na deset let ječe in ne bo smel, po prestani kazni, priti več v Jugoslavijo. Marija Kozulić pa je dobila eno leto ječe.

100-LETNICA SRBSKEGA NOVI-NARSTVA

Dne 17. pr. m. je minulo vprav sto let, odkar je v Kragujevcu začel izhajati prvi srbski list "Srbske novine". Ustanovil ga je bil Dimitrije Davidović in list še danes izhaja pod imenom "Službene novine kraljevine Jugoslavije". V proslavo te obletnice so organizirali v Beogradu razstavo jugoslovanskih listov ter se je ob tej priliki vršila tudi posebna svečanost, katere so se udeležili zastopniki novinarjev iz vseh banovin.

GRADNJA NOVE ŽELEZNIŠKE PROGE

V prvi polovici januarja so se pričela pripravljala dela za železniško progo Kuršumlja — Priština, to je oni del prekobalkanske proge, ki ima zvezati Donavo z Jadranskim morjem. Do sedaj je bila dograjena proga od Prahova preko Negotina, Zaječara in Kraljevca do Niša, ter od Niša do Prokuplja in Kuršumlja. Sedaj pride na vrsto proga od tega poslednjega mesta do Prištine. Železnico bo napeljala francosko podjetje Batignol; zgraditi jo bo moralo v treh letih in za 180 milijonov dinarjev.

PO SILI V ZAKON

Policija v Subotici je napovedala vojno vsem onim, ki žive v divjem zakonu. Takšnih parov je v mestu preko 300. Mnogi so se že vdali pritisku policije ter se "obesili", drugi pa imajo raje sitnosti in globe, nego da bi se odločili za tako važen korak, kakršen je poroka.

NESREČA NA REKI

Iz Broda poročajo: Pri vasi Dubočnik se je zgodila nesreča, ki bi kmalu zahtevala več človeških žrtev. Ladja, naložena z lesom, je ponoči plula po Savi nizdol. Približala se je nekemu mlinu, ki ni bil nič razsvetljen, ker zaradi velike vode ni delal. Ker je bila zelo temna noč, je ladja zadela v mlin ter se pri tem tako poškodovala, da se je začela potapljati. Ker pri ladji ni bilo nobene čolna, so bili delavci v nevarnosti, da utonejo. K sreči so njihove klice na pomoč čuli kmetje in prihiteli so čolnom na pomoč ter rešili ogrožene delavce. Ko so bili vsi rešeni, se je ladja potopila.

POSLEDICE PIJANČEVANJA

V Sremski Mitrovici se je obesil 33-letni nameščenelec električne centrale Sima Vukčić in prisilil svojega 10-letnega sina, da mu pomaga pri obešanju. Vukčić se je pred tremi leti ločil od svoje žene in od takrat je začel pijančevati. Usodnega dne je prišel o polnoči pijan domov, vzel vrvi in si vrgel zanjko okrog vratu. Svojemu sinčku je ukazal, naj vleče za en konec vrvi, kar je sin tudi storil, ne vedoč, kaj dela. V tem hipu je prišla v sobo Simina babica, ki jo je pa Sima sunil v želodec, da je morala pobegniti. Ko je videl,

da se s pomočjo sina ne more obesiti, je sina zavelkel v kot sobe, sam pa je vrgel zanjko na kljuko in se vpricho svojih otrok obesil. Otroci so poklicali babico, pa je bilo že prepozno. Nesrečni mož je bil mrtev.

ŽALOSTEN SLUČAJ

V vasi Šalovci, ki leži med gozdovi, kako uro hoda od Središča, je živela na srednje velikem posestvu družina Hudinova. Vdova Munda s štirimi otroki, se je poročila po vojski s Hudinom, čeprav so ji drugi branili. Mož se ni hotel resno oprijeti dela, ker ni bil sosesestnik, rajši je popival ali delal drugim. Zato je bil v hiši večer preprij, otroci, ki jih je bilo več tudi v drugem zakonu, se rasti zapuščeni.

V četrtek, 28. decembra 1933 se je napil Hudin žganja pri nekem sosesestniku v vasi, kjer so ravno žgali. Še isto predpoldne je pretekal svojo šmarnico in jo tudi pil. Grozil je, da se bo isti dan pri njih nekaj zgodilo. Tisto strašno se je zgodilo zvečer.

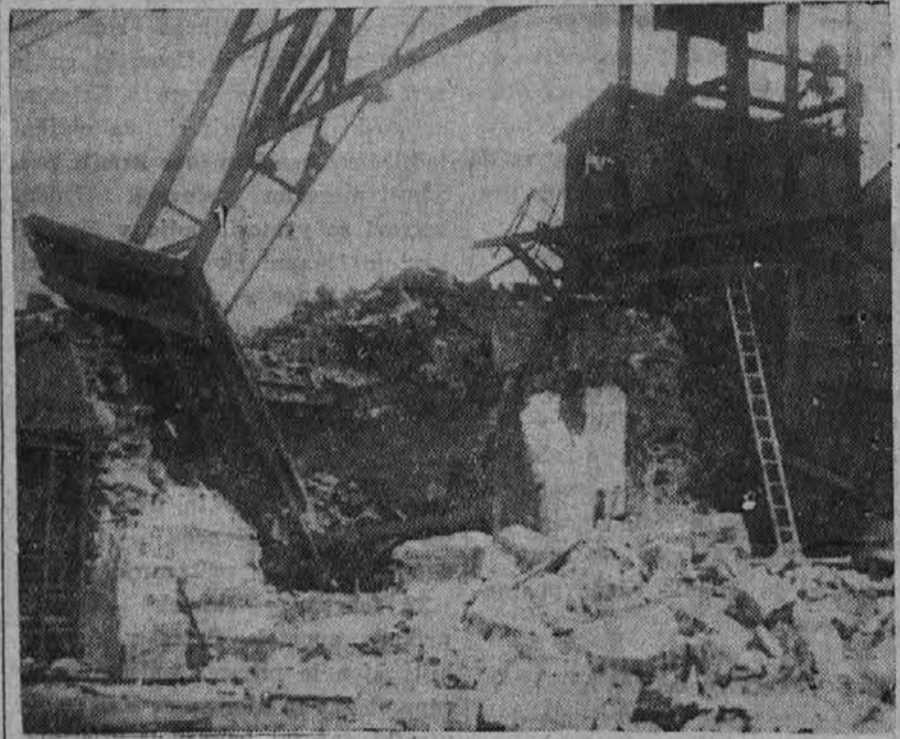
Mož je prišel domov vinjen, zopet robantil in vzel, v roke nabrušen nož. Pastorek, 21 letni Alojzij Munda, je zahteval od očima, naj da nož iz rok in stopil za njim v drugo sobo. Ta pa se je obrnil, zabodel Alojzija v trebuh, mu razrezal drob in tudi želodec, da se je fant zgrudil. Ko je mati zaslišala krik, je planila v vežo in že dobila

Bayonneski župan Garat, ki je zapleten v afero Stavisky

sunek z nožem v prsi, ki je prerezal pljuča. Mož jo je ranil tudi v desno roko, skoro odrezal dlan in prerezal žile.

Sosedje so kmalu po tem strašnem dejanju oba ranjenca odpeljali v Ormož, kjer je fant umrl še tisto noč. Ženi je po operaciji za boljše in upajo, da ostane pri življenju. Mož je odšel še tudi po dejanju na žganjekuho. Ko se je že drugi vrnil domov, so ga čakali orožniki in odvedli v zapor. Doma so ostali nesrečni otroci, najstarejša hči ima 19 let.

Ruševine pri Nelsonovem rudniku v Oseku na Češkoslovaškem, kjer je radi eksplozije izgubilo življenje 150 rudarjev

Z MIRNIM SRCEM SE LAHKO ZATEČETE

ZASEBNO KLINIKO

Calle Ayacucho 1584 U. T. 41 - 4985 Buenos Aires

V VSAKEM SLUČAJU

KO ČUTITE, DA VAM ZDRAVJE NI V REDU. NAŠLI BOSTE V NAŠI KLINIKI SPECIALIZIRANE ZDRAVNIKE IN NAJMODERNEJŠE ZDRAVSTVENE NAPRAVE

UPRAVITELJ NAŠ ROJAK DR. K. VELJANOVIĆ

NAŠA KLINIKA JE EDINA SLOVANSKA KLINIKA, KI SPREJEMA BOLNIKE V POPOLNO OSKRBO, IN SICER PO JAKO ZMERNIH CENAH. IZVRŠUJEMO TUDI OPERACIJE

POSEBEN ODDELEK ZA VSE ŽENSKÉ BOLEZNI IN KOZMETIKO

Sprejemamo od 14. do 20. ure.

VESTI S PRIMORSKEGA

Novi žrtvi fašističnega tribunala

Zgaga in Grohar, 52 letna moža, obsojena vsak na dvajset let ječe!

Meseca septembra leta 1932 sta bila nepričakovano aretirana od italijanskih oblastev jugoslovanska državljana Janez Zgaga in Tomaž Grohar, doma iz Podbrda. O vzrokih aretacije ni nič znanega. Po 16 mesečnem preiskovalnem zaporu sta bila 10. januarja t. l. obsojena od fašističnega tribunala za zaščito režima vsak na dvajset let ječe. Italijansko časopisje ni nič poročalo o tem procesu, pa se zato še sedaj ne ve, zakaj sta bila prav za prav obsojena na tako težko kazen.

Oba sta v 52. letu starosti. Bivala sta v Podbrdu že od mladih let in sta bila znana daleč na okrog kot poštena in mirna moža, ki sta uživala splošno spoštovanje. Grohar je imel gostilno, ki je pa zaprta odkar so ga aretirali. V njegovi veliki dvorani se je pa vgnezdil lajšo. Janez Zgaga je bil Groharjev sosed in svak. Imel je trgovino mešanega blaga, a pečal se je tudi z lesom.

ITALJANSKA KOLONIZACIJA NA KRASU

Iz komenskega okraja poročajo, da so tudi tja že prispeli prvi italijanski koloni. Neka hipotekarna banka iz Benečije je naselila v Vojšči dve italijanski družini iz okolice Asiaga, na Tirolskem; marsikatere mu bivšemu avstrijskemu vojaku je ta kraj dobro znan še iz časov svetovne vojne.

Naseljevanje italijanskih kolonov v krajih, kjer prebiva slovensko ljudstvo, pospešujejo fašistične oblasti z namenom, da bi vrinile med domače prebivalstvo, kateremu ne zaupajo, svoje zanesljive ljudi.

Novi priseljenci v Vojšči niso preveč zadovoljni na trdih kraških tleh. Sami izjavljajo, da jim njihova nova usoda ni nič preveč všeč ter da bi se prav radi spet vrnili v svoje kraje.

SE O JURISJEVIĆU IN TOVARIŠIH

Iz Vodice poročajo, da se je mladenič Gaberšnik, katerega so bili obenem z Jurisjevićem in Rupeno odvedli v tržaške zapore zaradi Arnaldovih drevesc, vrnil začetkom januarja domov. V Coroneu je bil zaprt sam, v posebni celici, in za svoja dva tovariša ni nič vedel. Iz Trsta so ga gnali v Koper, nato pa v Reko, kjer so ga končno izpustili na svobodo. Na njegovem telesu se pozna, da je moral v zaporu mnogo prestati. Bil je bolj srečen nego njegov drug Ivan Jurisjević, o katerem smo že poročali, kako je umrl v tržaškem zaporu.

Poročilo pravi nadalje, da je vsa Čičarija še vedno pod vtisom Jurisjevićeve smrti. Ljudstvo je tem bolj razburjeno, ker gre glas, da je mladeniče ovadil karabinerjem vođiški župnik.

V RIMSKIH ZAPORIH

Ivan Karlović, mladenič iz Klane, ki je bil pred približno enim letom aretirán, ker se je bil v bližini meje približal nekemu kraju, kjer so gradili vojaške utrdbe, se nahaja sedaj v zaporih v Rimu, kjer čaka baje, da ga bo sodil fašistični tribunal.

BALILLSKI KAPLANI V SLOVENSkih KRAJIH

V slovenske kraje so začeli prihajati italijanski balillski kaplani. V goriški nadškofiji jih je že šest. Zanimivo je, da je upravitelj Sirotti ukrenil tako, da so ti kaplani prišli v popolnoma slovenske župnije, ki imajo svoje slovenske duhovnike. Iz Trnovega pri Ilirski Bistrici poročajo sedaj o prihodu sedmega balillskega kaplana v naše kraje. To je neki gospod Graci, ki je že po par dneh imel incident z domačim duhovnikom, kateremu je kratkoma lo prepovedal, da bi še nadalje učil v župnjišču veronauk v slovenskem jeziku, kakor je to doslej delal.

MUSSOLINIJEV "POPOLO" NA KRASU

Mussolinijevi glasilo "Popolo d'Italia", ki izhaja v Milanu, je začelo delati v Julijski Krajini konkurenco tržaškemu "Popolu", ki je imel doslej skoro izključno pravico, da je v imenu fašizma pritisikal na velika in mala podjetja zaradi oglasov in podpor ter naročnin. Tržaški zavarovalni zavod "Assicurazioni Generali" je naročen kar na sto izvodov milanskega "Popola"; od teh jih prejema mladi Perusino, fašistični tajnik v Trstu, 93. Zavod liste plača, a jih potem odstopa fašistični organizaciji, ki jih razpošilja v slovenske vasi po Krasu v svrhu propagande.

FINANČNA POLITIKA V GOSTILNI

Pred goriškim sodiščem je bil oproščen 23-letni Josip Kosmačin iz Breginj, katerega je bil tožil krčmar Modrijančič radi telesnih poškodb, ki jih je dobil v prepiru, katerega je bil povzročil — po tožiteljevih izjavah — Kosmačin, ko je nekega večera prinesel v gostilno vest, da lira zelo slabo stoji in da bo njena vrednost kmalu padla. Obtoženca so oprostili radi pomanjkanja dokazov.

PREBIVALSTVO TRSTA

V Rimu so začeli objavljati podatke o ljudskem štetju, ki se je izvršilo leta 1931. Nekateri podatki, ki se nanašajo na Trst, so prav zanimivi. Tako na pr. nam statistika pove, da se je število prebivalstva tržaškega mesta povečalo tekom 21 let samo za 20.000 duš: Trst je štel 1910. leta 229.510 prebivalcev, ob zadnjem ljudskem štetju pa 249.574. Od teh jih je bilo priseljenih iz starih italijanskih pokrajin približno 50.000, kar pomeni, da je povprečno vsak peti prebivalec Trsta privranec iz stare Italije.

ARETACIJE

V Gorici je policijski agent aretiriral Antona Ipavca, starega 22 let, ker da se mu je zoperstavil.

Pri Dornbergu, na Saksidu, so karabinerji prijeli Ivana Lisjaka, ker da so našli pri njemu prepovedano orožje.

V Tribuših so odgnali v zapor Urbana Grudna, ker so našli na njegovem domu razstrelivo.

V Borštu je bil aretiran mladenič Rok Kocjančič, ker je na nekem sestanku Dopolavora ugovarjal tamšnemu italijanskemu učitelju, ko je vabil ljudi naj se vpišejo v to fašistično organizacijo. Fanta so pozneje izpustili, ker mu niso mo-

gli dokazati, da bi bile njegove besede nevarne za obstoj režima.

V Šembijah so aretirali pet naših fantov, baje zato, ker je na novega leta dan vihrala na cesti, ki gre na Trnovo, rdeča zastava. Aretirance so odvedli v bistriške zapore.

V Zgoniku je bil aretiran cerkovnik Franc Živec. V ječi pritiskajo naj naj bi priznal, da je ponesnažil spominsko ploščo, ki so jo svočas vzdali v lopi cerkvenega zvonika.

V Komnu so karabinerji polovili nekaj moških, ker so neznane roke poškodovale Arnaldovo drevesce. Črez nekaj dni so pa aretirance izpustili, ker so dokazali, da niso bili v zvezi z onim dejanjem.

OBSODBA

Dr. Vidmar Franc, odvetnik v Idriji, je bil v Gorici obsojen na 500 lir globe. Šel je nekega dne na sprehod na Rake, pa je na svoji poti naletel na tablico, ki je oznanjala, da naprej ni dovoljeno. Odvetnik je radi tega zavil v stran na neko stezo, kjer ga je pa dohitel miličnik ter ga aretirati rad. ... špijonaže. Dr. Vidmarju se je pa le posrečilo, da je goriškega sodnika prepričal, da je bil šel na čisto običajen sprehod. Globo so mu prisodili, ker da se ni držal predpisa.

Bivši nemški cesar Wilhelm II. je pred nedavnim praznoval svoj 75. rojstni dan v Doornu, kjer živi odkar je moral zapustiti Nemčijo

CERKOVNIK MARTIN

Spisal Ciril Kosmač

(Nadaljevanje)

Ti brinje, borovci, česmina pa divja trta ste si delili to gmajno. In ne samo to gmajno. Tamle Strmarjeva, Logarjeva, pa na oni strani Vogričeva in Kočarjeva, vse je bilo vaše. Pa je prišel človek. Pri Hlistovih se je rodil in bil je drugi sin. Zdoma je moral. Pa ni šel daleč. Niti uro hoda ne. O Ameriki ni sanjal. Samo do semkaj je prišel. Vrgel je svoj pogled na desno in levo, pritrčil z glavo samemu sebi in dejal: „Tu bi se dalo. Lepa kotlina je, gmajna položna. Tu bo laz, tam za skalo bajta. Pod vrhom, kjer je sonca največ, brajda za teran.“ Tako je razsodil. Bil je moj ded. Najprej je otrebil krog skale in si postavil bajto. Samo tri prostore ima. Zanj je bilo dovolj, za nas je tudi. Potem je začel trebati. Sam Bog ve, koliko brinja in česmina je izruval, da je napravil ta laz. Vse krvave in žuljave roke je imel. To bo Vrtačna! je dejal, ker sem toliko vrtal v to kamenje. Ko je ded umrl, je prišel moj oče. Zgrabil je za kramp, ki je padel dedu iz rok in je kopal dalje. Na smrtni postelji mi je dejal: „Martin, kramp zgrabi pa koplji. Nikar ne misli na Ameriko. Amerike ni. Tu smo. Milijon Kraševcev je že umrlo na Krasu in še milijone jih bo umrlo. Rodilo se jih bo tudi še milijon. Zemlja je njihova. Krstili so jo in

z žulji so podpisali pravico do nje. Ameriko pa ne hodi nikamor iskat. In zdaj nadaljujem z delom, ki je bilo započeto že pred tisočletjem. Moram iztrebiti to vrzel, da razširim Vrtačno, da zasadim ob robu še nekaj terana. Amerika — ? Sami jo bomo priklicali. Če ne jaz, moji otroci! Deset jih imam. Devet jih skače doma pred bajto. Vsi so bosni in razkuštrani, v samih srajčkah. Desetega drži Tona na prsih.“

Martin je kopal in govoril. Z razoranega štiridesetletnega obraza je padal znoj v kamenito kraško zemljo.

„Moram! Preveč nas je Bog dal... in bajtarija je majhna. Cerkovništvo pa mi malo da. A kljub temu rad zvonim. Ta navada gre pri nas že od rodu do rodu. Še živeli ne bi brez tega. Kaj pa je lepšega, kakor biti prvi na nogah. V vseh časih smo radi zvonili. Danes pa še posebno rad zvonim, da vabim k vstajenju. Vstajamo k delu in trpljenju in legamo mrki po gmajnah. Pa bom že nekoč zazvonil dan, ko boma vsak večer s pesmijo legali k počinjju.“

Kmalu bo poldne. Martin bo zadel kramp na rame, šel k cerkvi in bo zvonil. Zvonil bo in Kraševci se bodo odkrili in molili. S prekrižanimi rokami, s krampom na rami bo šel vsak proti svoji bajti.

Martin bo šel in bo zvonil. Čez brdo gre pet ljudi. Blizajo se Martinu, Ne vidi jih. Dviga kramp in ga zasaja za korenike. Žuljeve roke pulijo grmovlje.

KLINIKA SPECIALISTA ZA JUGOSLOVENE

ZDRAVIMO

SIFILIS 606-014. — Moderno zdravljenje
BLENORAGIA. — Moderno zdravljenje brez bolečin. — Prostatitis vnetja in spolne bolezine.
KRVNE BOLEZNI. Slaba kri — švahost.
SRCE. Srčne napake — hibe.
ZELODEC. Čreva — krislina — jetra.
 Zelodčne bolezni se zdravijo, vzrok, od kje izvira, profesorju Glassner, zdravniku univerze na 11. ulici.
KOSTNE BOLEZNI. Sušica.
REVMATIZEM in OBISTI. Kila — zbadanje.
GRLO, NOS, UHO. Zdravljenje mrzlice.
ZENSKÉ BOLEZNI. Maternica, jajčnik, čiščenje (posebni oddelek)
OTROŠKE BOLEZNI. Rakitika — otraplost.
NERVOZA Glavobol.
 Žarki X — Diatermia — Žarki ultravioletas
LABORATORI ZA KRVNE ANALIZE — Wasserman — Tur — Izpuščaji — lišaj.
 Lastni senatorji z nizkimi cenami — Operacije za vse bolezni: jetra, obisti, zelodec, maternica, spolovilo
GOVORIMO SLOVENSKO
 Urnik: od 10. do 12. in od 15. do 21. Ob nedeljah in praznikih od 9. do 12.

Pregled SAMO \$ 3.-
 Ob nedeljah dopolne pregledamo brezplačno vsakega, ki se nam predstavi s tem listom

JARMIENTO 1017

ORDINIRA OD 10 DO 12 i 14 DO 20 SATI

Zobozdravnika

Dra. Dora Samojlovich de Falicov

Dr. Félix Falicov
Dentista

Trelles 2538 - Donato Alvarez 2181
U. T. 59 La Paternal 1723

Zapomnite si
naš novi naslov

„NOVI LIST“

Buenos Aires

Lavalle 341, Escr.316

Restavracija „Vuono“

LAVALLE 940 - U. T. 35 - 4205

Prvovrstne italijanska kuhinja
Ugodnosti za bankete

ZMERNE CENE.

„Stoj!“
Martin se strese.
Samo za hip. Potem zraste iz tal z visoko dvignjenim krampom, z vprašujočimi očmi.
Vsi so okamenili.
Tišina.
Orožniki se vržejo na Martina.
„Čemu ste prišli? Ne, ne, ne grem! Kopati moram! Otroke imam. Zvoniti moram!“
Mišičaste roke držijo krčevito kramp, kakor bi bile nanj priraščene.
„Zvoniti? Mi, vam bomo dali zvoniti! Mi vam bomo vsem dali z odsekanimi udarci zvona dajati posebna znamenja, klicati na upor!“
„Upor?“ je zastrmel Martin.
Roke so mu omahnule ob telesu. Kramp je padel na kamen in zavzval.
*
Peljali so ga mimo bajte. Na ramah orožnikov so se bliskali bajonetni. Na rami širokoplečega, razgaljenega in bosega Martina se je med ukovanimi rokami svetlikal nov, težak kramp.

Otroci so jokali. Tona je tekla za njim, z najmlajšim v naročju, ki se je je krčevito držal za prsi, in vpila:
„Martin, Maartiin!“
Krik je usihal med bori in brujenjem.
Martin se je vil v železju in prosil:
„Pustite me! Kdo jim bo dal kruha? Pustite me!“
„Tiho, pes!“

Martina je zadel na usta težak udarec. Kaplja krvi je padla na belo cesto in se zgubila v prahu.

Martin se je sunkoma okrenil, da so zarožljale verige, in zaklical:

„Tona, pojdi in zvonil — poldan!“

Tona je okamenela sredi prašne ceste. Zazrla se je v svoje bose noge; palec ji je krvarel, nekam se je bila zadel. Stisnila je k sebi otroka, mu pokazala v prahu kapljo krvi in zamrlala:

„Pojdi in zvonil poldan...“

Martin in orožniki so izginjali za obronek. Na bajonetih in na svetlem krampu se je svetilo sonce. Na belo cesto je kdaj pa kdaj kanila od razbitih Martinovih ustnic kaplja krvi in se posvaljkala v prahu.

Martina so gnali po cesti, ki je bila podobna široki, neskončni beli rjuhi. Prepletala se je čez brda in gmajne, se vila skozi borove gozdove, se vijugala skozi brajde in skozi vasi mimo sivih bajt in belih cerkva. Glava mu je ležala na prsih. Gledal je v cesto. Bila je neskočno bela, samo tu pa tam je ležala na njej borova senca.

Hodili so dolgo. Cesta ni nikjer usahnula. Vlekla se je v neskončnost in prah na njej je bil svetel in pekoč. Zašla je med kamnolome: bližalji so se Nabrežini. Martin je začul ostro pesem dlet. Dvignil je glavo. Med sivimi kamni so se na zagorelih obrazih v soncu bleščale bele papirnate kape. Brez števila rok se je dvigalo in brez števila kladiv je enakomerno padalo na dleta.

Peljali so ga v orožniko kasarno in pahnili v klet. Sesedel se je na mrzla tla. Z rokami se je prijel za vroča in skeleča stopala.

„Zdaj sem tu. Kaj sem zagrešil?“ je rekel. Pogledal je v zamreženo ligoma na modre tihe gore. V dolini no, se stresel in umoknil.

Pod večer so prišli ponj. V veži je zagledal pet fantov iz sosednje vasi.

„O, kaj pa ti, Martin?“ ga je ogorvil eden izmed njih.

„Zvonil sem!“ je odgovoril.

„Tiho!“ so vzrojili orožniki.

Ukovali so jih v okove in jih priklenili na dolgo verigo.

Ko so prišli čez trg in se je cesta nagnila, se je pred njimi zaleskalo morje. Dvignilo se je do sonca in ga vsrkavalo vase. Po valovih je do sonca peljala široka srebrna cesta.

Hodili so hitro. Med rožljanjem verige so enakomerno padali odsekani udarci dlet iz nabrežinskih kamnolomov.

Ob morju je ležal Trst. Silil je na morje, potopljen v noč. Po ulicah so valovili ljudje in med njimi so s težkimi, upognjenimi koraki stopali jetniki. Iz širokih obločnic jena njihove zagorele obraze lila luč. Izza steklenih kavarniških vrat je nanje pljuskala razigrana godba.

S sklonjenimi glavami so prestopili visok kamenit prag tržaškega zavora. V široki veži so jih slekli do nagega, jih preiskali in jih ločili. Videli se niso nikoli več.

(Dalje prihodnjič).

GVIDON JUG:

MANICA

Ob treh zjutraj je. Magična ura za one, ki umejo nje tajnost. Pišem pri oknu v podstrešni sobi. Srebrn mesec sije na temne strehe in mlečni žarki se lomé v blestečih mokrih listih dreves.

Ob treh zjutraj se mi zdi bolj glasno ko podnevu. Slišim vsak šum, vsak vzklic, vsak korak. Nekaj je v meni prazničnega in svečanega ob tej uri, ker je ta ura moja, ki jo jaz prečujem.

Peró hiti po belem papirju in riše drobne neenakomerne črke, ki se mi zde včasih nečitljive. Često se mi dozdeva, da te črke niso moje, temveč da so tuje arabske, pisane po drugi osebi, ki je v meni. Roka hiti in včasih se zdim avtomat, ki sedi pri mizi, ali drugi piše zame. Ali ta nekdo vodi mojo podzavest?

Stara nikljasta budilka na nočni omari tiktaka neprestano, brez oddiha, kakor čas, ki ne čaka in drvi naprej, polagoma in stalno, v neskončnost. Kje neha ta neskončnost?

Zaslišim korake. Nekdo stopa po starih lesenih stopnicah, ki škripajo. Tako težki in trudni so ti koraki; podnevu ne bi mogel paziti na to takorekoč psihično svojstvo korakov, ali ponoči se razloči vse tako natančno, z vsemi podrobnostmi. Mnogokrat sem že slisal te korake. Potrka.

„Naprej!“

„Ali smem, Mirko?“

„Kar naprej, gospodinja.“

„Za božjo voljo, zakaj pa še ne spite?“

„Ne da se mi. Danes je tako topla noč.“

Oblečena je v smešno staromodno nočno srajco, s širokimi, nagubanimi rokavi. Ruta iz rumenih čipk le deloma pokriva posivele lase. Obraz je širok, z dvojnimi podbradkom. Oči modre, mile in dobrodušne. Malo žensk je tako dobrih kot ta gospodinja.

„Zakaj ne spite, Mirko? Poglejte, kakšni ste; sama bledest vas je. V vaših letih bi morali biti rdeči kot roža in zaliti, da bi se oči kar same smejale. Oči so pa tako žalostne in udrte, da bi se najraje zjokala.“

Dvignila je rob srajce do oči in jih obrisala. Zasmilila se mi je; odložil sem peró in jo pogladil po mehkih laseh.

„Ne hudojte se gospa, ravnokar sem se namenil spat. Hotel sem končati samo še ta odstavek.“

„Kaj je v vas, da zgublimate noči pri tem pisanju? Kolikokrat sem vas našla še za mizo, ko je solnce že sijalo v sobo. Ne vem, ali vas je to črnilo zacopralo ali kaj?“

IZKUŠENA SLOV. BABICA

diplomirana v Pragi in Bs. Airesu ter specializirana za vse ženske bolezni. Deluje že 25 let, bivša babica v bolnišnici J. Fernández

Filomena Beneš Bilek

Calle Lima 1217, 3 kvadre od Plaza Constitución — U. T. 23 (B. Ord.) 3389

PRVA SLOV. ZOBNA KLINIKA

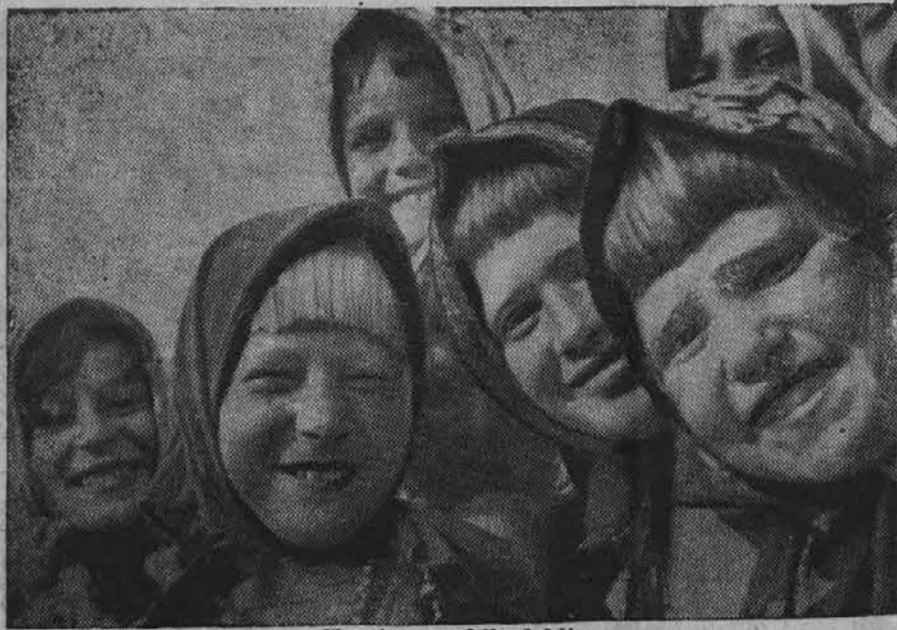
Malabia 418,

na križišču s Triunvirato
U. T. Darwin 4504

Kombinacija tramvaja in podzem. železnice Lacroze, postaja Canning Krone, mostovi in popravila

Delo zajamčeno — Cene zmerne
Ordinira od 9. do 12. in od 14. do 22.
Ob nedeljah od 9. do 15.

M. Pavlusiak

Skupina ruskih deklic

Vstala je in šla k oknu. Pogledala je v belo mesečino, ki je bila nad mestom in vzdihnila.

„Enaki ste kot rajni Dušan. Tudi on se je zatapljal najraje ponoči v knjige in pisal. V marsičem je bil podoben vam.“

Na steni je slika pokojnega, v ozkem temnem okvirju. Kaže mladega fanta, brhkega in smejočega, kodrastih las, skoro ženskega obraza. Ima vojaško čepico nagnjeno na uho in na ovratniku gumb enoletnega prostovoljca. Šel je bil na fronto, od koder se ni več vrnil. Padel je na svetem Gabrijelu.

Sosedna hiša ki se jo vidi z mojega okna, je majhna, snažno prepletkana in vsa obdana z divjimi kostanji. Beli veliki cveti diše do nas. Mnogokrat sem sedel pod temi drevesi. Eno okno z belimi zagrinjali je še razsvetljeno.

„Kajpak, Manica najbrže tudi bdi“, je dejala nevoljno in s skrbjo gospodinja. „Današnja mladina je vsa enaka.“

Potem me je pogledala vprašujoče in dejala toplo:

„Sveža in lepa je kakor cvet, ki se ravnokar prebudi v jutranji rosi. Ali ni vredna, da se jo ima rado?“

Pokimal sem. Nekaj je bilo v meni neprijetnega in mučnega, kar me je vznemirjalo. Včasih sem imel vtis, da jaz ne bi smel biti tukaj, ker zavzemam prostor drugega.

Nekoč mi je dejala Manica:

„Ali se spominjaš, kako si me v taki lunini noči poljubil v vrtni lopki?“ Pogladila me je mehko in nežno po licu.

Ali spominjam se dobro, da nisem bil nikoli z njo v vrtu ob luninem svitu.

Nekoč mi je priznala tiho:

„Zdi se mi, da imam tebe raje nego sem imela Dušana. Včasih pa me obdaja dvom. Tedaj ponoči ne spim. Morda to mine. Ali me razumeš, Mirko?“

Držala me je za roko in me opazovala pozorno in vprašujoče, ne da bi trenila s svojimi velikimi in bleščečimi očmi.

Razumel sem jo in radi tega mi je bilo tako hudo. Jaz bi moral biti nekje drugje, daleč od nje, in na mojem mestu Dušan. Najbrže bi potem Manica našla mir in srečo in njena duša ne bi imela dvoma. To bitje je hodilo po razpotju, ne da bi se moglo odločiti za pravo smer.

Zelo daleč na vzhodu je temno zvezdnato nebo pričelo nekoliko bledeti. Navzelo se je rožne barve, ki je postajala polagoma močnejša. Nad planjavo se je dvigala komaj vidna, prozorna megla. S planin je pihljal svež vetrič in dišalo je nekoliko po vlagi.

Gospodinja je prišla za kljuko in dejala:

„Manica ima danes rojstni dan. Prosi, ako prideva nekoliko bolj zgodaj, ker bi rada da ji pomagam. Imela bomenda precej gostov.“

Med stalnimi gosti je bil tudi odvetniški koncipient Ribnikar. Igral je zelo dobro gosli. Bil je visok, nekoliko suh, z dolgimi, črnimi, nazaj počesanimi lasmi, s finim, orlovskim in energičnim nosom. V družbi je bil zelo zabaven. Manica ga je spremljala na glasovirju in kadar je padal močan odsev lestence na njeno vitko telo, na bele roke s tankimi prsti, ki so z lahkoto ubirale akorde, in na temne kostanjeve lase, ki so padale v kodrih na ramena, sem se čutil, zaljubljenega in srečnega. Ali to veliko srečo je kačil negotov dvom in strah pred nečem, kar sem se bal razkriti.

Gospodinja je odšla. Po stopnicah so se zaslišali zopet koraki, morda bolj trudni, žalostni in brezupni kot ob prihodu. Ali razumemo mi, kaj čuti in trpi mati v svoji samoti, potem ko je hodila dolgo poleg bitja, kateremu je dala življenje? Uprav njen sin je ležal sedaj na Krasu in vroče solnce je belilo njegove kosti. Čeravno so ležali tam tudi drugi in je tisoče mater trpelo v spominu na nje, ali je moral biti tam ravno njen sin? Vse to je usojeno že od vekomaj, je že zapisano v zibelki in se ne da prepričati?

Vse to se mi je zdelo kakor da čitam v trudnih korakih žene, ki je bila tako sama na svetu in katere pot je bila sedaj tako bridka in trpka. Začutil sem na licih dve skeleči solzi in čeravno sem bil sam, me jih je bilo sram.

Spal sem par ur in ko sem se zjutraj prebudil, je bilo solnce že visoko. Nad vrtovi je ležal jutranji vzduh. Dišalo je po zemlji in cvetju. Zrak je bil nekoliko slan, ker je prihajal od morja, ampak svež je bil kakor jutranja rosa.

Vržem nahrbtnik na rame in krenem na ozke steze, ki vodijo na planine. Včasih se vijejo ob obronkih, včasih peljejo skozi hladni smrekov gozd. Vedno višje lezem. Doline in vasice leže globoko v modrikasti temi. Potoki so tanke srebrne niti in cerkvice šivanke. Na nebu, ki se zdi plavo morje, jadrajo beli oblaki.

Pod sklodom rdečih skal, ki se zdi od daleč baržunasta preproga, izvira studenec. Skale so vlažne in polne pestrega cvetja. Nekoč sem sedel tukaj z Manico. Dolgo je že od tega. Sedela je ob robu, močila rdeč nagelj v vodo in me obšipala s kapljami. Smejala se je in beli, mali zobki so se blesteli.

„Kaj bi bilo, ko bi me sedajle ugrabil vitez na črnem konju“, je vprašala nagajivo Manica in si zataknila rdeč nagelj v goste kostanjeve lase.

„Nobeden te ne bo ugrabil, Manica“, sem dejal odločno. „Dokler

PRVA SLOVENSKA OSNOVNA ŠOLA

IZ VILLA DEVOTO

PR I R E D I

dne, 18. februarja t. l. točno ob 17 uri
SLOVESNI ZAKLJUČEK PRVEGA ŠOLSKEGA LETA
v društvenih prostorih Sokola "LA PATERNAL"
Calle LUIS VIALE 1746

S P O R E D

1. Govor;
2. Razne pevske točke in deklamacije;
3. „SESTRIN VARUH“ mladinska igra v enem dejanju;
4. „STAVA“, komičen prizor;
5. Delitev spričeval;
6. Prosta zabava.

K ŠTEVILNI UDELEŽBI VABI VSO SLOVENSKO KOLONIJO

ŠOLSKI ODBOR

Clínica Médica "Brown"

Z D R A V I:

SPOLNE BOLEZNI: Kapavico in sifilis

KRVNE BOLEZNI: Slabo kri in obnemoglost

ZELODEC: Črevesne bolezni, kislino in bolezni na jetrih
Kostne bolezni, revmatizem, bolezni nosa, ušes in grla,
živčne bolezni in glavobol, nadalje vse

ZENSKÉ IN OTROŠKE BOLEZNI

X-žarki, ultravioletni žarki in diatermia
Laboratorij za krvne analize

Sprejemamo: od 10. do 12. in od 15. do 21.
Ob nedeljah in praznikih od 9. do 12.

P R E G L E D S A M O 2 P E S A

Almirante Brown 1039

POZOR!

KROJAČNICA NA PATERNALU

(nasproti postaje)

NANUT in SANCIN

KROJAŠKA MOJSTRA

se priporočata cenjenim rojakom

Najboljše blago. Solidno delo in nizke cene. Zadnje novosti.
WARNES 2191 BUENOS AIRES

sem jaz poleg tebe, se ti ni treba bati.“

Vsedel se je ob studenec velik rumen metulj s črnimi pegami. Pil je vodo in pregibal plašno peruti. Niti Manica niti jaz se nisva upala dihati, da ga ne bi splašila. Potem se srfotal ob rdeči skalnati steni, kjer je bilo toliko pisanih cvetk.

Sedaj sem bil sam. Studenec je žuborel in v gozdu so se oglašale ptice. Nekje je tolkla žolna. Vladala je tukaj voljna tišina, pravi balzam za nas, ki imamo trudne in vznemirjene duše.

Minil je dan. Noč je padla polagoma na modre tihe gore. V dolini je že bilo zelo temno. Vračal sem se zopet po beli cesti, ki se je zdelo v temi še svetlejša. Med jelkami so letale kresnice z modrikastimi lučkami in včasih sem jih zamenjal za zvezde na modrem firmamentu, ki so mežikale, ker so bile še zaspalne.

Pozno je že bilo, ko sem prišel do hiše z divjimi kostanji. Močan svit oken je padal na velike ortenzije na vrtu in na bele steze, potresene s kamenčki, naplavljenimi od Soče.

Stopil sem prav blizu k oknu in pogledal v notranjost. Najpreje sem ugledal Manico. Poleg nje je stal Ribnikar. Igral je na gosli. Manica ga je spremljala in včasih je pogledala nanj in se nasmehnila. Ob mizi je sedela sama, zatopljena vase, gospodinja. Ni odvrnila pogleda od Manice in v njenem pogledu je bila bolelost, nekaj neutешenega, neizved-

ljivega in kar se ne more izpolniti. Čutil sem, da misli na Dušana in kako bi bilo, ako bi on igral gosli namesto Ribnikarja. Ali usoda ni hotela, da bi imela mati to veliko srečo. Bila je sedaj tako sama, brez moza, ki ga je vzela bolezen, in brez sina, ki se ni vrnil iz vojne.

Vrata so bila samo naslonjena, ali nisem vstopil, ker me je nekaj zadrževalo in česar nisem razumel dobro.

Ali smem jaz vstopiti v življenje Manice, če ona še vedno misli na Dušana in ni gotova svojega čustva do mene? Ali lahko mirno vzdržim pogled njegove matere, ko se vendar ta mati vedno spominja nanj? Morda bi drugi tega ne razumeli, ali meni se je zdelo, da se ne smem siliti med spomine, ki so drugim mili. Ti spomini so bili še edino, kar jim je ostalo od njega. Uvidel sem sedaj, da nimam te pravice.

Zapihalo je, da me je zazebló. Zapustil sem tiho vrt, zaprl železna vrata in šel na ulico. Nekaj je bilo sedaj v meni mirnega in pokojnega, kakor da bi opral greh, ki sem ga mislil storiti. V srcu mi je pa bilo tako trpko, stisnjeno, kakor pri orih, ki niso okusili ne sreče, ne veselja. Stopal sem po temnih, tihih ulicah in šele sedaj sem začutil, da sem na tem svetu tako sam...

NAROČITE SE NA
"Novi list"

DARUJEM

povečano sliko v barvah za vsakih 6 fotografij, ki stanejo od \$ 3 dalje. Naš atelje je odprt tudi ob nedeljah in praznikih.

JUGOSLOVANSKI FOTOGRAFSKI ZAVOD "SAVA" — Sava Jovanović
San Martín 608, Buenos Aires

ŽENSKI KOTIČEK

Duševna in srčna vzgoja

Poleg igre je bivanje v naravi jako močna pobuda otroškemu duhu in srcu. Otrok najde v naravi vse polno čudežnih stvari, ki vzbujajo v njem željo, da jih spozna. Dete treba pustiti, da samo opazuje in se uči misliti. Nespametno bi bilo, razlagati mu podrobnosti, pa tudi kvarno da ga mučiš s prekomernim podukom. Na ta način bi mu naravo najhitreje priskutil. Roditeljem treba samo nadzirati otrokov duševni razvoj in pomagati mu, da pride čimprej do zrejših misli in pravih pojmov. Nekateri starši ne morejo dočakati, da se jim otrok duševno naravnim putem razvije. Na vse možne načine vzpodbujajo in silijo, da bi postal otrok nekaj posebnega, čudovitega. Ako jim uspe, je to na veliko škodo otroka, ki zaradi duhovne preobremenitve postane kmalu nemiren, razdražljiv in tudi telesno slaboten. Nespametni so ljudje, ki že zgodaj mučijo deco z učenjem na pamet, ko otrok še ničesar ne razume, a delajo tako samo zaradi tega, da bi se mogli s svojimi čudežnimi otroki pred tujci ponášati. Nasprotno treba duhovne sile, ako se javijo prezgodaj in se prenežno razvijajo, nekoliko zadrževati, da se prepreči prerana zrelost. Kajti tako preuranjeno zrelost dete lahko plača z zastojem ali nadevanjem duha in telesa. Torej vsaka stvar ob svojem času, tak je zakon narave. Vzgojaj pa otrokom ljubezen do rastlin, cvetlic in živali; povej jim, da tudi rastline in živali čutijo, se radujejo in se žaloste, ako trpe, čisto tako kakor človek. Otrok bo potem obziren, pazljiv na vrtu in na trati, in ne bo surov do živalstva, do ptičev, kužkov in živine. Vzbujaj mu sree, sočutje in umevanje stvarstva, da postane dober, plemenit človek. Vse to je modri materi prav lahko delo, ako ima le sama dovolj razvito dušo. Njen pouk se mora zmerom naslanjati na otroku dobro znane pojme. Rastlina je kakor otrok: lačna je in žejna. Zato je treba gnojiti in zalivati. Ako jo zlomiš, jo boli in morda celo umre. Mačka ima mladiče; goji, doji, krmí in umiva jih, pa varuje in brani kakor mati svojo deco. Ptica ima moža, s katerim spletata gnezdo za svoj zarod, ki ga pitata, grejeta in ščitita kakor starši svoje otroke.

Dasi imajo še hudo zimo, se pa v Evropi le pripravljajo za spomlad: originalna obleka za prve toplejše dni

Nobene živali ne smemo pretepati, mučiti ali celo ubiti, ker žival prav tako trpi in ljubi življenje kakor človek. Cvetlica, kadar dozori, ima seme, ki se zaseje v zemljo in iz semena vzrastejo cvetki — otroci. Ptički zležejo jajčka, ki jih grejejo tako dolgo, da pridejo iz njih mladiči, ptičice otroci. Kakor trpi in boli človeka, če ga tepeš, režeš, hodiš po njem, če je lačen in žejan, prav tako boli rastlino, grm, ptičko, mačko, psa, konja kravo ali katerokoli živo bitje. Drug drugemu moramo ljudje pomagati in olajševati trpljenje, a pomagati in lepo ravnati moramo tudi z bitji, ki so nema ali celo negibno v zemlji rastoča... Vzgojaj svojo deco za ljubezen do vsega stvarstva in srečna bo!

(Ž. S.)

Migljai za hišne gospodinje

Kako čistimo srebrne stvari. Prav lahko napravimo same jako dober prašek, s katerim pridemo do istega uspeha, kakor če kupujemo drage preparate. Vzememo 4 dele vode in 1 del prav dobro in gladko stolčene krede, ki jo še presejemo, da ne ostane kak kamenček vmes. Potem prilijemo približno 60 gramov salmijaka, pa spravimo v steklenico in dolgo zamašimo. Kadar hočemo očistiti pribor, ga namazemo s to raztopino in z volneno kepo in še z drugo mehko cunjco. Svetlo kožuhovino čistimo istotako z zdrobljeno kredo. Prav dobro jo segrejemo in ko je vroča, jo posujemo na kožuhovino. Ko se ohladi, manemo dobro proti dlaki, da se prah utere do kože. Naposled vzamemo prožno harabusovo palčico in kožuhovino narobe dobro stepemo, da odleti ves prah iz dlake in z njim tudi umazanost. Za temno kožuhovino jemljemo otrobe in čistimo na isti način. Za čiščenje kožuhovine je dober tudi lojvec v prohu, katerega uteremo v kožuhovino proti dlaki. Lojvec pustimo v kožuhovini do drugega dne, potem pa dobro iztrepljemo, da se prah popolnoma odstrani.

LETNIH \$ 5.—

ni mnogo za dober in zanimiv list velikega formata

NAROČITE SE!

Buenosaireška kronika

Krvava žaloigra

Pretekli četrtek se je dogodila v ul. Suarez 1062, na Boki, krvava tragedija, pri kateri sta zgubila življenje zakonca Vincenc in Paulina Markevich, litvanska državljana. Umoril ju je Paulinin bratranec Anton Dabkunas, ko ga je popadla blaznost, kateri je bil podvržen. Nepričakovano je začel streljati iz samokresa, ki ga je imel pri sebi, pa so strelji smrtno zadeli Paulino. Ko je prihitel na lice mesta njen mož, se je blazni Anton vrgel nanj z nožem v roki, ker je bil že izstreljal vse naboje. Zadal mu je tri globoke rane, izmed katerih je ena segla do srca, tako da se je Markevich takoj zgrudil mrtev na tla.

Strelji so priklicali policaja, a je Anton, ki je bil med tem spet nabasal svoj samokres, začel streljati tudi nanj ter ga ranil v nogo. Ista usoda je čakala Markevichevega sosedo Stanislava Linkevisziusa, ki je prihitel na pomaganje. Po teh krvavih dejanjih je revež najbrž spet prišel k pameti; ko se je zavedel, kaj da je storil, je nameril samokres proti sebi ter ga štiri krat sprožil. V težkem stanju so ga prepeljali v bolnišnico Argherich, kjer se bori s smrtjo.

Nasilen upnik

V soboto sta se sprla, v neki trgovini v ul. Entre Ríos 796, 49-letni Frailan Fernandez ter Juan No-

ZA NAŠE KUCHARICE

JEZIK Z NADEVOM

Kuhaj, ne preveč mehko, jezik in ga čedno olupí. Razpoloviči ga po dolžini. Iz obeh polovic izgrebi toliko mesa, da dobiš dve lepi votlini. Preostalo meso zamešaj z dobro sesekljano gnjatjo ter z nekoliko popra in soli, napolni vdolbine s to zmesjo, položi zopet polovici skupaj, zveži dobro z nitjo. Peci v kozi na maslu, čebuli in peteršilju ter večkrat namaži na obe strani s sardelnim maslom. (Sardelno maslo napraviš tako-le: Razsoli v vodi eno do dve sardeli, jih dobro očisti in pretlači skozi sito. Mešaj maslo toliko časa, da se osmetani, in počasi, med mešanjem, pridevaj sardele.)

MASLENI KRAFELJČKI

Zreži iz maslenega testa koleščke, narouži polovico teh z raztepenim jajcem, deni na vsak kupček pečenkinega nadeva, položi prazen kolešček na vsakega, ocvri in deni v juhi na mizo.

Utrjene mladenke: skupina mladenk, ki se ne boje mraza. Čaj na ledu po osvežujoči kopeli v ledenomrzli vodi

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

ya, in sicer radi par pesov, ki jih je Noya dolgoval svojemu tovarišu. Prepír je bil vedno hujši, pa se je končno zabliskal tudi nož v Fernandezovi roki. Upnik je svojega dolžnika tako porezal, da je pozneje izdihnil v bolnišnici, kamor so ga prepeljali. Ubijalca so spravili pod ključ.

Nesrečno naključje

V ponedeljek ob 8. uri zvečer je čistil v svojem staonvanju, v ul. Bogota 2127, svoj službeni revolver policaj E. Alvarez, star 39 let. Nesrečno naključje je nanoslo, da je v samokresu pozabil naboj. Pri čiščenju se je samokres sprožil in mu je krogla šla v levo stran prs. V torek ponoči je v bolnišnici podlegel rani.

Prometna nesreča

V torek zvečer je na Avdi. Vértiz povozil avto, katerega je vodil šofer Indalecio Marrón, 35 let starega Juana Sancheza. Ponesrečenca so prepeljali v bolnišnico, a poškodbe, ki jih je bil dobil, so bile tako hude, da jim je kmalu podlegel. Šoferja so aretirali.

Podivjanost

V torek ponoči so se ljudje na razne načine posiljavali od pusta. Čisto posebne vrste zabavo so si pa privoščili trije podivjani neznanci, ki so na križišču ulic Cnel. Roca in C. Berg začeli kar na lepem streljati na mimoidočega Joseja Fereiro, 53-letnega portugalskega državljana. Po ugotovitvah policija izgleda, da so neznanci vzeli ubošega Portugalca za tarčo samo v zabavo. Bili so najbrž vinjeni, a vendarle ne toliko, da bi ne brž odnesli pet, ko so videli, da se je Fereira zgrudil na tla. Težko ranjenega so ga prepeljali drugi ljudje v bolnišnico, kjer ga zdravijo in upajo, da mu bodo oteli življenje.

Drzen napad

V mlekarno, ki je last nekega J. Turenza, v ul. S. Peña 109, sta prišla neznanca, sedla k mizi ter naročila sladoleđ in kavo. Ko se je gospodar okrenil, da jima bo postregel, sta planila za njim; eden je držal v roki samokres, drugi pa je grozil z nožem. Zahtevala sta od njega, naj jima izroči ves denar. Mož se je prestrašil in se ni prav nič upiral. Pustil je, da sta pobrala iz predala 60 pesov ter nato brž odnesla pete. Šele potem je začel klicati na pomoč, da je prihitel policaj, katerega mu se je pozneje posrečilo prijeti enega izmed napadalcev. Imenuje se Angel Sanchez.

FOTO "DOCK SUD"

Darujem za vsakih šest slik eno sliko v barvah
MARKO RADALJ
Specialist v modernem slikanju.
Facundo Quiroga 1275, Dock Sud

KROJAČNICA
P. CAPUDER

se priporoča cenjenim rojakom
Buenos Aires Monte Dinero 901

Rojakom so priporoča

Edina Slov. Brivnica

katero je otvoril v ulici

Paz Soldan 4979 Paterna

Leopold Zavrtnik

lastnik

Clínica Médica "SLAVIS"

Ravnatelj: Dr. D. CALDARELLI

Upraviteljica: bolgarska rojakinja dra. Radka Ivanović

Vestno zdravljenje notranjih, želodčnih, živčnih, srčnih in vseh spolnih bolezni

Posebna sprejemna soba in poseben ambulatorij za ženske, ki jih zaupno zdravijo zdravnice, specializirane v vseh ženskih boleznih.

Govorimo jugoslovanske jezike in sprejemamo od 10. — 12. ure ter od 3. — 7. popoldne

ZMÉRNE CENE

SAN MARTIN 522, II. nadstropje

U. T. 31 Retiro — 1619

Zimske novosti iz Evrope: Temna suknja s črnim astrahanom

BESEDILO BALKANSKEGA PAKTA

Besedilo balkanske pogodbe, ki je bila podpisana pretekli petek v Atenah, se glasi:

„Nj. Vel. kralj Romunske, ekselencija predsednik grške republike, eksel. predsednik turške republike ter Nj. Vel. jugoslovanski kralj — z željo, da bi prispevali k ojačanju miru na Balkanu, prežeti z duhom sporazuma in poravnave, iz katerega se je porodil pakt Briand-Kolleg ter so izšle določbe, ki se našajeta na Zvezo narodov, za trdno odločeni, da zagotovijo spoštovanje prevzetih obvez ter ohranitev sedanjega teritorialnega stanja na Balkanu, so sklenili naslednje:

„Člen 1. Romunska, Grška, Turčija in Jugoslavija jamčijo medsebojno za varnost svojih balkanskih mej.

„Člen 2. Visoke pogodbene stranke se obvezujejo, da se bodo sporazumele o potrebnih ukrepih vsaki krat, ko bi nastopilo kaj takega, kar bi moglo ogroziti njihove koristi, navedene v tej pogodbi. Obvezujejo se, da ne bodo začele nobene politične akcije napram katerikoli drugi balkanski državi, ki ni podpisala te pogodbe, brez predhodnega medsebojnega obvestila, ter da ne bodo prevzele nobene politične obveznosti napram nobeni drugi balkanski državi brez predhodnega privoljenja drugih pogodbenih strank. K pogodbi lahko pristopi sleherna druga balkanska država; vsak tak pristop bodo pogodbene stranke blagohotno pretresele in bo stopil v veljavo takoj, ko bodo vsi pogodbeniki obveščeni o sporazumu.

„V potrdilo teh določb so opolnomočeni zastopniki podpisali pričujočo pogodbo v Atenah, dne 2. februarja 1934. v četrto izvodih, od katerih je dobila po enega vsaka pogodbeniška stranka.

„Podpisani: Titulescu, Maksimos, Tefvik Ruškdi beg, Jef-tič.“

V posloplju grškega zunanje-ga ministrstva v Atenah se je vršila preteklo soboto prva konferenca sveta balkanske zveze. Po seji je bilo objavljeno naslednje poročilo:

„Zunanji ministri četvorice držav so proučili položaj na

Balkanu ter se razgovarjali o sredstvih, ki bi mogla služiti za ojačenje trgovinskih in pravnih vezi med vlastmi, ki so podpisale balkansko pogodbo. V vseh vprašanih se je ugotovilo popolno soglasje vseh štirih zunanjih ministrov.“

Nova francoska vlada

Bivšemu predsedniku republike Doumergueu se je posrečilo, da je sestavil vlado in sicer na osnovi precej široke koalicije strank. Najbolj znane osebnosti v novem kabinetu so, poleg Doumerguea, Herriot, Tardieu in Barthou. Barthou bo vodil zunanjo politiko, pa se radi tega širijo vesti, da se bodo v kratkem spet pričela pogajanja za dosego sporazuma z Italijo. Sedanji francoski zunanji minister je namreč znan kot velik prijatelj Italije.

Nova vlada je že zavzela svoje stališče napram nemškimi zahtevam po oboroževanju. Te dni je poslala v Berlin noto, v kateri izjavlja, da nemških zahtev ne more sprejeti.

Zapletljaji trgovinske narava so se pojavili v odnosih z Anglijo, ker je Francija znižala kvote, določene za uvoz angleškega blaga, ki je na francoskem trgu močno izpodrival francoske izdelke. Angleži so odgovorili s tem, da so močno povišali nvožno carino na celo vrsto francoskih proizvodov. Po zadnjih poročilih izgleda, da se bodo začela pogajanja v svrhu poravnave tega spora.

Splošna stavka na Francoskem

Splošna delavska zveza v Franciji je proglasila pretekli ponedeljek 24-urno stavko, katere namen je bil, pokazati vladi in javnosti, da francoski delavci ne bodo dopustili vpustitve nobene vrste diktature. Stavka je popolnoma uspela in je potekla razmeroma mirno, le v nekaterih mestih je prišlo do spopadov med komunisti in policijo. V Parizu in v vseh večjih središčih so se vršile velike demonstracije proti fašizmu. Za obratovanje najvažnejših javnih naprav so skrbeli specializirani vojniki.

Slovenske knjige

V naši upravi so na prodaj sledete

- slovenske knjige:
- Baukart: Slovenski Robinson, povest, trdo vez. 1.20
- Dimnik: Kralj Aleksander, trdo vez. 3.—
- Gangl: Sin, drama trdo vez. 1.80
- " Beli rojaki, črtice. 1.50
- Golar: Kmečke povesti, trdo vez., 2. izd. 2.—
- " Pastirjeva nevesta, povesti in romance, trdo vez. 1.60
- Jelenec: Spomini 1914—1918, trdo vez. 3.—
- Jug: Izseljenec. 1.50
- Kellermann: Tunel, roman. 2.—
- Orel: Paсти in zanke, kriminalni roman. 1.50
- Pugelj: Zakonci, trdo vez. 1.80
- Poljanec: Sisto e Sesto, povest iz Abrucev. 0.90
- Rape: Tisoč in ena noč, trdo vez. 4.—
- Sič: Narodne noše. 2.—
- Šilih: Nekoč je bilo jezero, bajka, trdo vez. 3.—
- Vaštetova: Mejaši, povest iz davnih dni, trdo vez. 2.—
- Zorec: Pomenki. 1.20
- " Zmote in konec gospodične Pavle. 1.20
- Pripovedne slovenske narodne pesmi, trdo vez. 2.50
- Tolazba dušam v vicah, molitvenik. 1.50
- Marija kraljica sre, molitvenik. 2.—

O P O Z O R I L O
Za naročila po pošti treba dodati za eno knjigo še 30 centavov, za dve pa 40.

ZA KRATEK ČAS

Potrpežljivost
Čevljarški vajenec je tekel v trgovino in med potjo izgubil novce za dva dinarja. Slučajno je prišel mimo neki gospod, stopil na novce ter se ustavil.

Čevljarški vajenec je čakal nekaj časa, da bi se mož odstranil. Ker pa ta ni hotel z mesta, je vajenec dejal: "Gospod, na Vašem desnem čevlju se Vam je odtrgal podplat." Gospod je dvignil nogo, pogledal in se prepričal, da ga je vajenec nalagal. Zato se je razjezil nad njim, češ: "Kaj se norčuješ iz mene?"

Čevljarški vajenec pa je skromno pripomnil: "Hvala lepa, gospod, da ste dvignili nogo. Že pol ure ste stali na novcu, da ga nisem mogel pobrati."

MALI OGLASI

TRADUCTORA PUBLICA NACIONAL
Milica D. Hočevan
Obavlja prevode, posebno iz jugosl. in ital. jezika. Priporoča se za dobavo dokumentov v slučaju ženitve, nasledstva ter za pridobitev arg. državljanstva. Tucumán 586 — U. T. Retiro (31) — 3168.

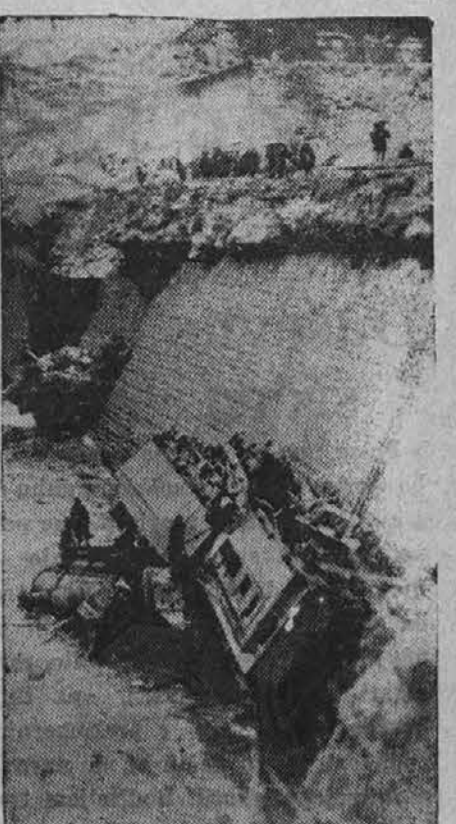
ČREVLJARNICA
Izdelujem in popravljam vsake vrste črevljev. Delo zajamčeno. Priporoča se **Anton Lukač**, Maturin 2756 (dve kvadri od postaje La Paternal) U. T. 59 La Paternal 4090.

KROJAČNICA IN TRGOVINA
raznovrstnega blaga se priporoča **SEBASTIAN MOZETIČ**
Osorio 5025 — Paternal

UGODNA PRILIKA
Dvoje stavb, zemljišč v Villi Devoto, se z velikim popustom prepusti. Potreben kapital \$ 500.—
Polizve se pri g. Al. Drufovki, ulica Cor. Ramón Lista 5549 (V. Devoto).

PREKOMORSKA POŠTA

- Iz Evrope bodo prispeli:
- V februarju:
- 19. Neptunia
 - 23. High. Princess in Vigo
 - 25. Zealandia in Massilia
 - 27. Cabo S. Antonio
- Protiv Evropi bodo odpluli:
- V januarju
- V februarju:
- 17. Pssa. Giovanna
 - 21. Almanzora
 - 22. Belle Isle in H. Chieftain
 - 23. Graf. Osorio in Neptunia
 - 27. Massilia
 - 28. Monte Pascoal

Pri Kashiwasakiju na Japonskem se je neki osebni vlak prekatil z nasipa v morje; 25 oseb je utonilo.

★ ☆ ★ ☆ ★

VREDNOST DENARJA

Računali so v četrtek po tečaju prostem uradnem za:

	prostem	uradnem
100 dinarjev	9.00	8.42
100 lir	33.80	31.43
100 šilingov	74.00	—
100 mark	152.00	141.26
1 funt št.	19.60	18.18
100 fra. frankov	25.40	23.58
100 čsl. kron	19.50	17.66
100 dolarjev	390.00	361.30

NAJCENEJŠE VOZNE LISTKE

za v Jugoslavijo in Italijo ter iz teh držav v Argentinijo boste našli pri

Compañía General de Pasajes

"TRANSOCEAN"

BUENOS AIRES SAN MARTIN 631

Edina pomorskoplovna agencija vaših rojakov
Ne bo Vas prevarila, niti izkoriščala

DENARNA NAKAZILA

izvršujemo brez prošnje, najceneje in hitro
Na nag lahko naslovite pošto in Vam jo mi dostavimo
Svoji k svojim! Uradujemo od 8. do 19. ure

IVO M. DRINKOVIĆ IN DRUG

Hotel Balcánico

Lastniki bratje Veljanoviči
25 DE MAYO 724
Buenos Aires

Zdrave in zračne sobe za posamezne goste in za družine. Prvovrstna postrežba in zmerne cene

SPOLNE BOLEZNI

Zdravimo kapavico, sifilis, kožne in krvne bolezni ter živčno in spolno slabost
Razpolagamo z najmodernejšimi zdravstvenimi pripomočki in najnovejšimi napravami.

DIATERMIJA — X-ZARKI — ULTRAVIOLETNI ZARKI — LABORATORIJ ZA ANALIZE

Konzultacije brezplačno

HITRO IN SIGURNO ZDRAVLJENJE BREZ BOLEČIN

POSEBEN ODDELEK ZA ŽENSKO

Vodijo ga specializirani zdravniki in babice — Pod ugodnimi pogoji sprejemamo bolnice v popolno oskrbo. — Hitro zdravljenje nerednega čiščenja.

SAMO 40 PESOV

stane popolno zdravljenje kapavice
Zdravimo tudi na tedenske obroke od \$ 5

Gran Instituto Médico Abasto

3284 - CORRIENTES - 3284
II. nadstropje

Specializirani zdravniki, diplomirani na tukajšnjih in na inozemskih univerzah sprejemajo od 10. do 12. in od 15. do 21. ure.
Ob nedeljah in praznikih od 10. do 12. ure.